

ZAKON

O ZA[TITI OKOLI[A

I - OPJE ODREDBE

^lan 1.

Ciljevi Zakona

Ovim zakonom ure|uje se:

- o~uvanje, za{tita, obnova i pobolj{anje ekolo{kog kvaliteta i kapaciteta okoli{a, kao i kvalitet `ivota;
- mjere i uvjeti upravljanja, o~uvanja i racionalnog kori{tenja prirodnih resursa;
- pravne mjere i institucije o~uvanja, za{tite i pobolj{anja za{tite okoli{a;
- finansiranje aktivnosti vezanih za okoli{ i dobrovoljne mjere i
- poslovi i zadaci organa uprave na razli~itim nivoima vlasti.

U skladu sa na~elima saradnje i podjele odgovornosti ovaj zakon ima za cilj:

- smanjeno kori{tenje, spre~avanje optere}ivanja i zaga|ivanja okoli{a, spre~avanje naru{avanja, kao i pobolj{anje i obnovu o{te}enog okoli{a;
- za{titu ljudskog zdravlja i pobolj{anje uvjeta okoli{a za kvalitet `ivota;
- o~uvanje i za{titu prirodnih resursa, racionalno kori{tenje resursa i takav na~in privrede kojim se osigurava obnova resursa;
- uskla|enost drugih interesa entiteta sa zahtjevima za za{titu okoli{a;
- me|unarodnu saradnju u za{titi okoli{a;
- inicijative od javnosti i u~e{ }e javnosti u aktivnostima koje imaju za cilj za{titu okoli{a;
- koordiniranje privrede i integriranje socijalnog i ekonomskog razvoja u skladu sa zahtjevima za{tite okoli{a i
- uspostavu i razvoj institucija za za{titu i o~uvanje okoli{a.

^lan 2.

Odredbe ovog zakona odnose se na:

- sve oblike okoli{a (zrak, vodu, tlo, biljni i `ivotinjski svijet, predjele, izgra|eni okoli{);
- sve vidove aktivnosti koje imaju za svrhu kori{tenje i optere}ivanje prirodnih resursa, odnosno djeluju na okoli{ tako da predstavljaju opasnost od zaga|ivanja okoli{a, zaga|uju okoli{, ili imaju izvjestan uticaj na okoli{ (poput buke, vibracija, radijacije - izuzimaju }i nuklearnu radijaciju i nuklearni otpad itd.).

Ovim zakonom utvr|uju se prava i odgovornosti pravnih i fizi~kih lica koja obavljaju aktivnosti utvr|ene ovim zakonom.

Ovim zakonom utvr|uju se zadaci iz oblasti okoli{a koji proisti~u iz me|unarodnih konvencija, ukoliko se odredbama me|unarodne konvencije ne nala`e druk~ije.

^lan 3.

Pravo na okoli{

Svako lice ima pravo na zdrav i ekolo{k i prihvatljiv okoli{ kao osnovno ustavno pravo.

Svako ljudsko bi|e ima pravo na `ivot u okoli{u podobnom za zdravlje i blagostanje, stoga je individualna i kolektivna du`nost za{tititi i pobolj{ati okoli{ za dobrobit sada{njih i budu}ih generacija.

II - DEFINICIJE

^lan 4.

U smislu ovog zakona, sljede}i izrazi zna~e:

"*najbolje raspolo`ive tehnologije*" - najefektniji i najnapredniji stepen razvoja aktivnosti i njihovog na~ina rada koji ukazuje na prakti~nu pogodnost primjena odre}enih tehnologija (za osiguranje grani~nih vrijednosti emisija) u cilju spre~avanja i tamo gdje to nije izvodljivo, smanjenje emisija u okoli{;

"*promjena u radu*" - promjena u prirodi, funkcioniranju ili pro{irenje postrojenja koje bi moglo imati posljedice po okoli{;

"*opasna supstanca*" - podrazumijeva supstancu, mje{avinu supstanci ili preparat utvr}en provedbenim propisom, a koja je prisutna kao sirovina, proizvod, nusproizvod, talog ili me|uproizvod, uklju~uju}i i one supstance za koje je osnovano o~ekivati da bi mogle nastati u slu~aju nesre}e;

"*emisija*" - direktno ili indirektno ispu{tanje supstanci, vibracija, toplote, mirisa ili buke koje proizvodi jedan ili vi{e izvora u postrojenju i ispu{ta u zrak, vodu, tlo;

"*grani~ne vrijednosti emisija*" - masa izra`ena u vidu specifi~nih parametara, koncentracije i/ili nivoa emisija koje ne}e biti prekora~ene tokom odre}enog ili odre}enih vremenskih perioda;

"*okoli{*" - komponente okoli{a, odre}ene sisteme, procese i strukturu okoli{a;

"*komponente okoli{a*" - tlo, zrak, voda, biosfera, kao i izgra}eni (vje{ta~ki) okoli{, koji je nastao kao rezultat aktivnosti ljudskog faktora koji je uz to i sastavni dio okoli{a;

"*uticaj na okoli{*" - promjene u okoli{u nastale kori{tenjem i optere}ivanjem okoli{a;

"*procjena uticaja na okoli{*" - identifikacija, opis i odgova- raju}a procjena u odnosu na svaki pojedina~an slu~aj, u skladu sa odredbama ovog zakona, direktan i indirektan uticaj nekog projekta na slijede}e elemente i faktore:

- ljude, biljni i `ivotinjski svijet;
- zemlji{te, vodu, zrak, klimu i krajolike;
- materijalna dobra i kulturno naslije}e;
- me|udjelovanje faktora navedenih u podta~. jedan, dva i tri.

"*informacije o okoli{u*" - bilo koja informacija u pisanoj, vizuelnoj, audio, elektronskoj ili bilo kojoj drugoj materijalnoj formi o stanju okoli{a, odnosno o komponentama okoli{a;

"*optere}ivanje okoli{a*" - emisija supstanci ili energije u okoli{;

"*za{tita okoli{a*" - sve odgovaraju}e aktivnosti i mjere koje imaju za cilj prevenciju od opasnosti, {tete ili zaga}ivanja okoli{a, reduciranje ili odstranjivanje {tete koja je nastala i povrat na stanje prije izazvane {tete;

"*standard kvaliteta okoli{a*" - propisani zahtjevi koji se moraju ispuniti u odre}enom vremenskom periodu, u odre}enoj sredini ili odre}enom dijelu kao {to je propisano ovim zakonom ili drugim zakonima, npr. koje se odnose na kvalitet zraka ili vode;

"*opasnost*" - unutra{nje svojstvo opasnih supstanci ili fizi~ka situacija koja mo`e izazvati {tetu po ljudsko zdravlje ili okoli{;

"*podru~je uticaja*" - je podru~je ili dio prostora gdje je izazvan izvjestan stepen utjecaja na okoli{ ili koji mo`e nastati kao rezultat kori{tenja okoli{a;

"postrojenje" - mjesto na kojem se nalazi pogon, jedna ili više tehničkih jedinica u kojima se vrše aktivnosti koje mogu imati negativne uticaje na okoliš ili gdje su prisutne opasne supstance;

"zainteresirana strana/organ" - fizičko ili pravno lice ili organizacija koja živi ili radi u području uticaja, ili području koje je vjerovatno biti pod uticajem;

"nesreća velikih razmjera" - pojava emisije velikih razmjera, požara ili eksplozije usljed nekontroliranih promjena nastalih tokom rada postrojenja koje predstavljaju neposrednu ili odloženu ozbiljnu opasnost po zdravlje ljudi ili okoliš, unutar ili izvan postrojenja, a koja uključuje jednu ili više opasnih supstanci;

"prirodni resurs" - komponenta prirodnog okoliša, odnosno sastavni dio prirodnog okoliša koji se može koristiti da bi se zadovoljile potrebe društva, izuzimajući i vještački okoliš;

"nevladine organizacije koje promoviraju zaštitu okoliša" - su organizacije koje se bave zaštitom okoliša i koje su se svojim statutima opredijelile da promoviraju zaštitu okoliša;

"operator" - bilo koje fizičko ili pravno lice koje rukovodi radom ili kontrolira postrojenje, odnosno u slučajevima utvrđenim zakonima, lice na koje je preneseno javno ovlaštenje;

"dozvola" - pisana odluka potrebna za pribavljanje odobranja građenja i rada pogona i postrojenja ili za obavljanje aktivnosti;

"zagađenost" - podrazumijeva direktno ili indirektno uvođenje, kao rezultat ljudske aktivnosti, supstanci, vibracija, toplote, mirisa ili buke u zrak, vodu ili tlo koje mogu biti štetne po zdravlje čovjeka ili imovinu, ili kvalitet života u okolišu;

"javnost" - jedno ili više fizičkih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupacije;

"rizik" - mogućnost pojave određenog učinka unutar određenog razdoblja ili u određenim okolnostima;

"skladištenje" - odlaganje radi čuvanja na sigurnom mjestu ili držanja na lageru;

"značajna promjena" - promjena u radu postrojenja koja može imati značajan negativan uticaj na ljude i okoliš. Značajnom promjenom smatra se i bilo koja promjena ili pročišćenje postrojenja koje odgovara kriterijumima/pragovima navedenim u provedbenim propisima;

"korištenje okoliša" - aktivnost koja izaziva promjene u okolišu na način da se koristi okolišem u cjelini ili nekom njegovom komponentom kao prirodnim resursom ili ispuštajući supstance, odnosno energiju u okoliš ili komponentu okoliša, a u skladu sa propisima koji reguliraju oblast zaštite okoliša;

"nadležne institucije za okoliš" - institucije koje raspolažu podacima relevantnim za okoliš.

III - NAČELA ZAŠTITE OKOLIŠA

Član 5.

Načelo održivog razvoja

Održivost okoliša podrazumijeva:

- čuvanje prirodnog blaga na način da stepen potrošnje obnovljivih materijala, vodnih i energetske resursa ne prevazilazi okvire u kojima prirodni sistemi mogu to nadomjestiti i da stepen potrošnje neobnovljivih resursa ne prevazilazi okvir prema kojem se održivi obnovljivi resursi zamjenjuju;
- da stepen polutanata koji se emitiraju ne prevazilazi kapacitet zraka, vode, tla te da apsorbuje i izvrši preradu polutanata i

- stalno o~uvanje biolo{kog diverziteta, ljudskog zdravlja, te kvaliteta zraka, vode i tla prema standardima koji su uvijek dovoljni za `ivot i blagostanje ljudi, biljnog i `ivotinjskog svijeta.

^lan 6.

Na~elo predostro`nosti i prevencije

Kada postoji prijetnja od nepopravljive {tete, nedostatak pune nau~ne podloge ne mo`e se koristiti kao razlog za odga|anje uvo|enja mjera predostro`nosti i prevencije da bi se sprije~ila daljnja degradacija okoli{a.

Kori{tenje okoli{a organizira se i vr{i na na~in da:

- rezultira najni`im mogu}im stepenom optere}enja i kori{tenja okoli{a,
- spre~ava zaga|ivanje okoli{a i
- spre~ava {tetu po okoli{.

Pri kori{tenju okoli{a mora se ispo{tovati na~elo predostro`nosti, tj. pa`ljivo upravljati i ekonomi~no koristiti komponente okoli{a, te svesti na najmanju mogu}u mjeru stvaranje otpada primjenom recikla`e nastalog otpada, odnosno ponovnog kori{tenja prirodnih i vje{ta~kih materijala.

U cilju prevencije primjenjuju se najbolje raspolo`ive tehnologije prilikom kori{tenja okoli{a.

Korisnik okoli{a koji predstavlja opasnost po okoli{ ili uzrokuje {tetu po okoli{ du`an je odmah obustaviti radnju koja predstavlja opasnost ili uzrokuje {tetu.

Ukoliko je {teta nastala kao rezultat dosada{njih aktivnosti korisnika, korisnik je du`an otkloniti i popraviti nastalu {tetu u okoli{u.

^lan 7.

Na~elo zamjene

Svaku aktivnost koja bi mogla imati {tetne posljedice po okoli{ potrebno je zamijeniti drugom aktivno{ }u koja predstavlja znatno manji rizik. Zamjena aktivnosti vr{i se i u slu~aju da su tro{kovi takve aktivnosti ve}i od vrijednosti koje treba za{titi.

Odredba stava 1. ovog ~lana primjenjuje se kod kori{tenja proizvoda, dijelova postrojenja, opreme i primjene proizvodnih procesa uz obavezno ograni~avanje zaga|ivanja okoli{a na izvoru.

^lan 8.

Na~elo integralnog pristupa

Zahtjevi za visok nivo za{tite okoli{a i pobolj{anje kvaliteta okoli{a sastavni su dio svih politika koje imaju za cilj razvoj okoli{a, a osiguravaju se u skladu sa na~elom odr`ivog razvoja.

Svrha na~ela integralnog pristupa je spre~avanje ili svo|enje na najmanju mogu}u mjeru rizika od {tete po okoli{ u cjelini.

Na~elo integralnog pristupa obuhvata:

- uzimanje u obzir cijelog `ivotnog ciklusa supstanci i proizvoda;
- predvi|anje posljedica u svim komponentama okoli{a kao rezultata djelovanja supstanci i aktivnosti (i novih i postoje}ih);
- svo|enje nastanka otpada i {tetnog djelovanja otpada na najmanju mogu}u mjeru;
- primjenjivanje op}ih metoda za procjenjivanje i poreenje problema u okoli{u i

- komplementarnu primjenu mjera u odnosu na posljedice, poput kvalitativnih ciljeva za{tite okoli{a i mjera koje su usmjerene na izvore kada su u pitanju emisije.

^lan 9.

Na~elo saradnje i podjele odgovornosti

Odr`ivi razvoj posti`e se kroz saradnju i zajedni~ko djelovanje svih subjekata u cilju za{tite okoli{a, svako u okviru svoje nadle`nosti i odgovornosti.

Provedba ciljeva vezanih za okoli{ podsti~e se me|uentitetskom saradnjom, bilateralnim ili multilateralnim me|unarodnim sporazumima o za{titi okoli{a i drugim sporazumima o saradnji, kao i pru`anjem informacija i podr{ke u vezi sa za{titom okoli{a, a posebno u odnosima sa susjednim zemljama.

U nedostatku me|unarodnih sporazuma ciljevi za{tite okoli{a drugih zemalja koji se uzimaju u obzir su smanjenje prekograni~nog zaga|ivanja ili postojanje takve opasnosti po okoli{, kao i spre~avanje zaga|ivanja i izazivanja {tete po okoli{.

^lan 10.

U~e{je javnosti i pristup informacijama

Pitanja za{tite okoli{a ostvaruju se putem u~e{ja svih zainteresiranih gra|ana. Svaki pojedinac i organizacija moraju imati odgovaraju}i pristup informacijama koje se odnose na okoli{, a kojim raspola`u organi uprave, uklju~uju}i i informacije o opasnim materijama i aktivnostima u njihovim zajednicama, kao i mogu}nost u~e{ja u procesu dono{enja odluka.

Organi koji donose propise i nadle`ni organi za za{titu okoli{a su du`ni pomagati i razvijati svijest javnosti, kao i podsticati u~e{je u odlu~ivanju, omogu}avaju}i dostupnost informacija {iroj javnosti.

U cilju postizanja obe{te}enja ili pravne za{tite svako zainteresirano lice ima pravo na za{titu u upravnim i sudskim postupcima.

^lan 11.

Na~elo - zaga|iva~ pla}a

Zaga|iva~ pla}a tro{kove kontrole i prevencije od zaga|enja, bez obzira na to da li su tro{kovi nastali kao rezultat nametanja odgovornosti zbog emisija zaga|enja, naknada utvr|enih odgovaraju}im finansijskim instrumentima ili kao obaveza utvr|ena u propisu o smanjivanju zaga|enosti okoli{a.

Korisnik okoli{a je odgovoran za sve aktivnosti koje imaju uticaja na okoli{ u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

IV - ZA[TITA KOMPONENTI OKOLI[A

^lan 12.

Integrirana za{tita komponenti okoli{a

Komponente okoli{a moraju biti za{tite pojedina~no i u sklopu ostalih komponenti okoli{a, uzev{i u obzir njihove me|uzavisne odnose. U skladu s tim utvr|uje se i na~in optere}ivanja i kori{tenja komponenti okoli{a.

Za{tita komponenti okoli{a podrazumijeva za{titu kvaliteta, kvantiteta i njihovih zaliha, kao i o~uvanje prirodnih procesa unutar komponenti i njihove prirodne ravnote`e.

Posebnim propisima uređuju se pojedine oblasti zaštite i očuvanja komponenti okoliša i zaštite od uticaja koji predstavljaju opasnost po okoliš.

^lan 13.

Očuvanje tla

Očuvanje tla obuhvata površinu i ispodpovršinske slojeve zemljišta, tlo, formacije stijena i minerala, kao i njihove prirodne i prijelazne oblike i procese.

Očuvanje zemljišta obuhvata očuvanje produktiviteta, strukture, ravnoteže vode i zraka, te biota tla.

Na površini zemljišta ili ispod površine mogu se vršiti takve vrste aktivnosti i odlagati takve vrste materija koje ne zagađuju ili oštećuju kvantitet, kvalitet, materijalne procese zemljišta i komponente okoliša.

U toku provedbe projekata, kao i prije provedbe projekata (izgradnje, eksploatiranja ruda itd.) mora se osigurati adekvatno razdvajanje i zaštita površinskog tla kao i zaštita i korištenje poljoprivrednog zemljišta.

Nakon završetka aktivnosti koje uključuju korištenje zemljišta, korisnik je osigurati obnovu odnosno razvoj tog područja prema utvrđenom planu.

Korisnik je osigurati obnovu i ponovni razvoj područja u toku korištenja okoliša tamo gdje postoje uvjeti za to i ukoliko je to utvrđeno posebnim propisima ili odlukom nadležnog organa.

^lan 14.

Zaštita voda

Zaštita voda obuhvata očuvanje površinskih i podzemnih voda, zaliha, reguliranje kvaliteta i kvantiteta vode, zaštitu korita, obalnih područja kopnenih voda i akvafera.

Prirodan protok, struktura i uvjeti protoka, korito, obalna područja mogu se mijenjati samo uz osiguranje očuvanja prirodne ravnoteže akvatičnih i semiakvatičnih ekosistema i njihovog funkcioniranja.

Uvjeti za ekstrakciju i korištenje vode za svaku vrstu vodnih resursa, u skladu sa uvjetima tog područja, utvrđuju se posebnim propisima.

Vode se mogu koristiti i opterećivati, a otpadne vode i kanalizacija ispuštati u vode, uz primjenu odgovarajućeg tretmana, na način koji ne predstavlja opasnost za prirodne procese ili za obnovu kvaliteta i kvantiteta vode.

Ekstrakcija i povrat otpadnih voda u vode, kao i prijenos voda vrši se na način koji ne utiče nepovoljno na rezerve, kvalitet i biotu voda iz kojih se vrši snabdijevanje ili u koje se vrši povrat i ne predstavlja opasnost za njihovo samopriječiavanje.

^lan 15.

Zaštita zraka

Zaštita zraka obuhvata očuvanje atmosfere u cjelosti sa svim njenim procesima, očuvanje njene strukture i klimatskih obilježja.

Zrak mora biti zaštićen od opterećenja bilo kojih vrsta uticaja koji se vrše na zrak ili na druge komponente okoliša putem transmisija radioaktivnih, toksičnih, gasovitih ili drugih vrsta materija ukoliko postoji opasnost da će one negativno uticati na kvalitet zraka ili se negativno odraziti na ljudsko zdravlje.

Kada se planira uvođenje aktivnosti i uspostava postrojenja, kao i proizvodnja i korištenje proizvoda potrebno je preduzeti mjere kako bi nivo polutanata bio sveden na najmanju moguću mjeru.

Član 16.

Očuvanje biosfere

Očuvanje biosfere obuhvata zaštitu živih organizama, njihovih zajednica i staništa, uzimajući u obzir očuvanje prirodnih procesa unutar njihovih staništa i prirodne ravnoteže uz osiguravanje održivosti ekosistema.

Korištenje biosfere ne smije se vršiti na način koji narušava prirodne procese i uvjete biodiverziteta i predstavlja opasnost za njegovu održivost.

Član 17.

Očuvanje izgrađenog okoliša

Razvojnim planom određuju se zone izgradnje na određenim lokacijama zavisno od stepena opterećenja okoliša i svrhe izgradnje unutar određenih dijelova na određenim lokacijama.

Obavljanje aktivnosti u pojedinim zonama gdje postoji zaštitna udaljenost ili područje, dozvoljeno je na način utvrđen posebnim propisima u skladu sa prirodom opterećenja okoliša i propisima o zaštiti okoliša.

Zelene površine i pojas skloništa unutar općine uređuju se na način utvrđen posebnim propisima.

Član 18.

Opasne supstance i tehnologije

Zaštita od štetnih uticaja opasnih supstanci obuhvata upotrebu svih prirodnih i vještačkih supstanci koje se koriste, proizvode ili distribuiraju od korisnika okoliša u toku provođenja aktivnosti, a koje su po svom kvantitetu ili kvalitetu: eksplozivne, zapaljive, radioaktivne, toksične, podložne koroziji, izazivaju infekcije, ekotoksične, mutagene, karcinogene, ili iritirajuće ili mogu izazvati takav uticaj u kontaktu sa drugim supstancama.

Kada se upravlja opasnim supstancama ili u toku upotrebe, uključujući i eksploataciju, odnosno ekstrakciju, skladištenje, transport, proizvodnju, izradu i primjenu ili kada se primjenjuju opasne tehnologije, moraju se preduzeti sve potrebne zaštitne i sigurnosne mjere kojima se rizik od opasnosti po okoliš svodi na najniži stepen ili se eliminira mogućnost takvih opasnosti u skladu sa posebnim propisima.

Kada se primjenjuju tehnologije koje mogu predstavljati opasnost po okoliš mora se odrediti zaštitna oblast ili razdaljina, shodno prirodi izvora opasnosti, kako bi se umanjio rizik od opasnosti po okoliš.

Član 19.

Otpad

Zaštita od štetnog uticaja otpada po okoliš obuhvata sve vrste supstanci, proizvoda uključujući i ambalažu i materijal za pakiranje tih supstanci, odnosno sve vrste proizvoda koji se odlažu ili za koje se planira da će biti odloženi.

Imalac otpada dužan je preduzeti adekvatne mjere za upravljanje otpadom i osigurati osnovne mjere u cilju sprežavanja stvaranja otpada, recikliranja i tretiranja otpada za ponovnu upotrebu, ekstrakciju sirovina i moguće energije, te sigurno odlaganje.

Član 20.

Buka i vibracije

Zaštita od buke i vibracija u okolišu obuhvata sve vrste vještački proizvedenih emisija energija koje izazivaju opterećenje nepoželjnom, neprijatnom bukom, odnosno vibracijama koje mogu ugroziti zdravlje ili štetno uticati na zdravlje.

Radi zaštite od buke potrebno je primjenjivati tehničke i organizacijske metode koje podstiču:

- smanjivanje stvaranja emisija buke ili vibracija, odnosno izvora koji stvaraju buku ili vibracije;
- smanjivanje opterećenja, odnosno sprežavanje povećavanja opterećenja bukom ili vibracijama,
- naknadnu zaštitu u onim sredinama koje su pod stalnim opterećenjem iznad utvrđenih standarda.

Član 21.

Radijacija

Zaštita od štetnih radijacijskih uticaja po okolišu obuhvata vještački proizvedenu i prirodnu jonizaciju, nejonizirajuću radijaciju i termalnu radijaciju.

V - INFORMIRANJE I EDUKACIJA O OKOLIŠU

Član 22.

Sistem informiranja o okolišu i prikupljanje informacija

Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša (u daljem u tekstu: Federalno ministarstvo) dužno je uspostaviti sistem informiranja o okolišu i omogućiti monitoring stanja okoliša, aktivnosti mjerenja, prikupljanja, obrade i evidentiranja podataka o korištenju i opterećenju okoliša.

Sistem informiranja uspostavlja se i organizira na osnovu teritorijalne gustine naseljenosti na način da se:

- utvrde kvantitativne i kvalitativne promjene stanja okoliša koje su nastale kao rezultat korištenja i uporede na međunarodnom nivou na način da se procjenjuju zajedno sa socijalnim i ekonomskim podacima, kao i sa aspekta uticaja na zdravlje stanovništva;
- utvrde uzroci uticaja na okoliš sa zadovoljavajućom tačnošću uključujući i detaljne prikaze koji su potrebni za određivanje uzročno-posljedične veze u odnosu na štetu;
- što je moguće prije predvidi opasnost po okoliš;
- mogu preduzimati mjere predviđene propisima i druge mjere od nadležnih organa;
- koristi u svrhu planiranja.

Kantonalno ministarstvo nadležno za okoliš (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo) dužno je dostaviti podatke neophodne za rad sistema informiranja o okolišu.

Član 23.

Korisnici okoliša dužni su vršiti mjerenja opterećenja i korištenja okoliša koja su rezultat njihovih aktivnosti na način utvrđen posebnim propisima, potvrđivati ih i evidentirati u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima i omogućiti nadležnim organima pristup tim podacima.

Član 24.

Upis podataka o okolišu u druge registre

Utvrdjeno stanje, obim i priroda stalne štete po okoliš, utvrđeni odlukom nadležnog organa ili suda, evidentiraju se u zemljišnim knjigama kao privremeni upis i katastru nekretnina.

Federalno i kantonalno ministarstvo (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo) po službenoj dužnosti zahtijeva upis podataka u slučaju kada je odgovornost utvrđena od suda.

Izmjena vjeničnog stanja, stepena prirode zagađenosti okoliša služi kao osnov za upis podataka koji se vrši na zahtjev vlasnika nekretnine, nadležnog ministarstva ili suda.

Član 25.

Istraživanje okoliša i tehnički razvoj

Odgovornost za zaštitu okoliša unapređuje se kroz razvoj nauke i tehnologije, organizaciju naučnog istraživanja i tehničkog razvoja, objavljivanjem nalaza, kao i praktičnom primjenom domaćih i međunarodnih istraživačkih radova.

Studija usmjerena na istraživanje stanja okoliša i razvoja zaštite okoliša predmet je prioriteta podrške nadležnih organa i institucija. Federalni ministar za zaštitu okoliša i kantonalni ministar za zaštitu okoliša (u daljem tekstu: nadležni ministar) dužan je, u saradnji sa ministrom nadležnim za nauku, koordinirati podršku i procjenu naučnih istraživanja iz oblasti okoliša.

Član 26.

Edukacija, obuka i kultura u okolišu

Svaki građanin ima pravo da stiče i unapređuje saznanja o okolišu.

Širenje i unapređivanje saznanja o okolišu su primarne obaveze Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) kantona i lokalnih vlasti.

Nadležni ministar dužan je saradivati sa drugim ministrima u cilju osiguravanja stručne edukacije o okolišu.

Član 27.

Federalni, kantonalni organi uprave i općinske službe za upravu dužni su izvršiti obaveze iz čl. 25. i 26. ovog zakona preko institucija za instruiranje i obrazovanje javnosti, u saradnji s udruženjima za zaštitu okoliša i stručnim organizacijama koje angažiraju javnost u zaštiti okoliša. Federacija, kantoni i općinske službe za upravu su dužni pružiti podršku obrazovnim institucijama, vjerskim zajednicama, naučnim institucijama, stručnim organizacijama i udruženjima kako bi mogli djelotvornije provoditi svoje obrazovne i trening aktivnosti.

Član 28.

Registar o postrojenjima i zagađivanjima

Nadležno ministarstvo vodi registar o pogonima, postrojenjima i zagađivanjima.

Registar sadrži podatke o djelatnostima, pogonima i postrojenjima koja ugrožavaju ili mogu ugroziti okoliša naročito:

- ime i adresu operatora i lokaciju pogona i postrojenja;
- kratak opis aktivnosti i tehnološkog procesa;
- relevantne podatke koji se tiču emisija, opasnih supstanci prisutnih u pogonu i postrojenju, produkcije otpada i korištenja resursa i energije;
- podatke koji se odnose na izdavanje dozvola, promjene i sl. i
- podatke o kontroli, relevantnim rezultatima i preduzetim mjerama.

Kantonalno ministarstvo priprema godišnji izvještaj o izdatim dozvolama za pogone i postrojenja i sa podacima iz stava 2. ovog člana dostavlja ga Federalnom ministarstvu.

Nadležne institucije za okoliš dužne su dostaviti nadležnom ministarstvu podatke kojima raspolažu.

Federalni ministar je propisati način dostavljanja podataka.

Registar o postrojenjima i zagađivanjima dostupan je javnosti.

Svako lice koje ima pravni interes može tražiti uvid u registar i izdavanje kopije podataka iz registara.

Član 29.

Aktivno pružanje informacija o zaštiti okoliša

Federalno ministarstvo pružat će informacije o okolišu na transparentan i djelotvoran način.

Federalno ministarstvo koristit će publikacije u tiskanjoj i elektronskoj formi koje su dostupne javnosti, kao i instrumente javnog obavljanja.

U slučaju neposredne opasnosti po ljudsko zdravlje ili okoliš federalni ministar odmah će predstavnicima javnosti dostaviti sve podatke koje posjeduju organi uprave i koji bi mogli omogućiti javnosti preduzimanje mjera za sprežavanje ili ublažavanje štete koja proizilazi iz određene opasnosti.

VI - UČEŠĆE JAVNOSTI I PRISTUP INFORMACIJAMA O OKOLIŠU

Član 30.

Informacija o okolišu, u smislu ovog zakona, znači bilo koju informaciju u pisanoj, vizuelnoj, audio, elektronskoj ili bilo kojoj drugoj materijalnoj formi o:

- stanju elemenata okoliša kao što su zrak i atmosfera, voda, tlo, pejzaž, prostor i prirodna područja, biološki diverzitet i njegove komponente, uključujući i genetski modificirane organizme i međudjelovanje ovih elemenata;
- faktorima kao što su supstance, energija, buka i radijacija, djelatnosti i mjere, uključujući i administrativne mjere, sporazume o zaštiti okoliša, planove i programe, koji utiču ili postoji vjerovatno da će uticati na elemente okoliša u okviru alineje 1. ovog stava, analiza troškova i dobiti i druge ekonomske analize i pretpostavke koje se koriste u odlučivanju u okolišu;
- stanju ljudskog zdravlja i sigurnosti, životnim uvjetima, kulturnim dobrima i građevinama u mjeri u kojoj su ili bi mogli biti pod uticajem stanja elemenata okoliša ili preko ovih elemenata pod uticajem faktora, djelatnosti ili mjera navedenih u alineji 2. ovog stava;
- organima i institucijama nadležnim za okoliš.

Zainteresirana javnost, u smislu ovog zakona, znači javnost koja ima interes u odlučivanju u okolišu bilo zbog lokacije projekta ili zbog prirode datog zahvata u okolišu, javnost koja je pod uticajem ili je vjerovatno da će biti pod uticajem namjeranog zahvata u okolišu i nevladine organizacije koje promoviraju zaštitu okoliša.

Član 31.

U skladu sa odredbama ovog zakona javnost ima pristup informacijama, mogućnost učestvovanja u odlučivanju i zaštitu prava pred upravnim i sudskim organima po pitanjima zaštite okoliša bez diskriminacije na osnovu državljanstva, nacionalnosti ili mjesta stanovanja i u slučaju pravnih lica bez diskriminacije na osnovu njihovog mjesta registracije ili centra aktivnosti.

Organi uprave osigurat će da lica koja ostvaruju svoja prava u skladu sa odredbama ovog zakona ne mogu biti kažnjena, proganjana ili uznemiravana na bilo koji način zbog svog učestvovanja u postupku.

Zloupotreba pravnih sredstava (pokretanje parnice, plaćanje odštete ili pokretanje građanskog krivičnog, prekršajnog ili radno-pravnog postupka) radi kažnjavanja, progona ili uznemiravanja lica koja su ostvarivala svoja prava na učešće javnosti smatrat će se nezakonitim.

Član 32.

Edukacija i kadrovsko jačanje

Federalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta u saradnji sa Federalnim ministarstvom izradit će godišnje obrazovne programe o zaštiti okoliša u cilju obrazovanja i podizanja svijesti javnosti u oblasti okoliša. Obrazovni programi o zaštiti okoliša bit će uključeni u nastavne i vannastavne programe. Pored bitnih pitanja o zaštiti okoliša, obrazovni programi bit će sadržavati podatke o tome kako se osigurava pristup informacijama, kako se učestvuje u odlučivanju i kako se ostvaruje zaštita prava u oblasti okoliša.

Federalno ministarstvo organizirat će obuku nevladinih organizacija koje se bave pitanjima o zaštiti okoliša.

Član 33.

Pristup informacijama o okolišu

Federalno ministarstvo bit će, na zahtjev zainteresiranog lica, osigurati da informacije iz oblasti zaštite okoliša budu dostupne javnosti.

Zainteresirano lice je ono lice koje ima opravdan interes za traženje informacije.

Federalno ministarstvo, uz informaciju, prilaže kopiju dokumentacije na osnovu koje je sačinjena informacija. Informacija može biti data i u drugoj formi sa navođenjem razloga za takvu formu ili u slučaju da je informacija već dostupna javnosti u drugoj formi.

Informacije o okolišu iz stava 1. ovog člana bit će stavljene na raspolaganje (to je prije moguće), a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnoženja zahtjeva, osim u slučajevima kada sadržaj i složenost datih informacija opravdava produženje ovog roka do jednog mjeseca. Podnosilac zahtjeva bit će obaviješten o svakom produženju datog roka i razlozima tog produženja.

Član 34.

Zahtjev za davanje informacija o okolišu može biti odbijen ukoliko:

- nijedan organ uprave ne posjeduje tražene informacije o okolišu;
- zahtjev je očitno neosnovan ili formuliran suviše općenito;
- zahtjev se tiče materijala koji je u fazi pripreme ili se tiče unutrašnje komunikacije organa uprave gdje je takvo izuzimanje od davanja informacije predviđeno nekim drugim zakonom, uzimajući u obzir naravu i interes davanjem informacije, ili
- informacija je već dostavljena predstavnicima nevladinih organizacija, zainteresiranom stanovništvu odnosno podružja i (također zbog kolektivnog javnog interesa. U tom slučaju nadležni organ uprave bit će uputiti podnosioca zahtjeva gdje može dobiti potrebne informacije.

Zahtjev za informacije o okolišu može biti odbijen i ukoliko bi davanje informacija imalo (negativan) uticaj na:

- međunarodne odnose, odbranu ili opću sigurnost;
- tok pravde, pravo lica na pravedno suđenje i mogućnost organa uprave da provede krivični ili disciplinski postupak;
- povjerljivost informacija koje se tiču trgovine i industrije i informacija o emisijama koje su bitne za zaštitu okoliša, ukoliko je to utvrđeno posebnim propisom s ciljem zaštite ekonomskih interesa;
- prava intelektualne svojine;
- povjerljivost ličnih podataka i/ili dokumente koji se odnose na fizička lica u slučaju da ta lica nisu dala saglasnost za otkrivanje datih informacija javnosti, ukoliko je to utvrđeno posebnim propisom;

- interese trećeg lica koje je osiguralo tražene informacije a da na to nije bilo obavezno i ukoliko to lice ne da saglasnost za otkrivanje datog materijala, ili
- okolnostima koji se informacije odnose kao što su mjesta uzgoja rijetkih vrsta.

Razlog za odbijanje zahtjeva za davanje informacija iz stava 2. ovog člana mora biti obrazložen.

Ukoliko organ uprave ne posjeduje tražene informacije dužan je da u najkraćem mogućem roku prosljedi zahtjev organu uprave koji bi mogao imati date informacije i o tome obavijestiti podnosioca zahtjeva.

Organ uprave učini je dostupnim one tražene informacije o okolnostima koje se mogu izdvojiti od informacija iz st. 1. i 2. ovog člana.

Odgovor o odbijanju zahtjeva daje se u pisanoj formi ukoliko je i sam zahtjev za davanje informacija bio u pisanoj formi ili ukoliko podnositelj zahtjeva to traži.

Član 35.

Naknada za pružanje informacija

Nadležno ministarstvo uvede naknadu za davanje informacija. Naknada za davanje postojećih informacija ili dokumenata ne može prevazilaziti troškove umnožavanja tih informacija i dokumenata. U slučajevima u kojima nadležno ministarstvo mora da provede istraživanje ili neke druge aktivnosti na koje nije obavezan zakonom, podnositelj zahtjeva dužan je platiti naknadu u skladu sa troškovnikom.

Nadležno ministarstvo donosi troškovnik o visini naknade za davanje informacija koji će biti predložen podnosiocu zahtjeva.

Član 36.

Učestvo javnosti u odlukama o posebnim aktivnostima

Nadležno ministarstvo osigurati će učestvo javnosti u:

- postupcima procjene uticaja projekata na okoliš,
- postupcima izdavanja okolinskih dozvola za pogone i postrojenja iz svoje nadležnosti.

Određbe stava 1. ovog člana odnose se i na odluke o aktivnostima koje nisu navedene u stavu 1. ovog člana, a mogu imati značajan uticaj na okoliš.

Određbe ovog člana ne primjenjuju se u slučaju donošenja odluka o aktivnostima koje služe odbrani zemlje.

Nakon pokretanja upravnog postupka javnost će biti informirana o sljedećem:

- predloženim aktivnostima podnosioca zahtjeva i zahtjevu za izdavanje okolinske dozvole;
- organima uprave koji su odgovorni za donošenje odluke, odnosno okolinske dozvole;
- toku postupka uključujući i informacije o:
 - a) načinu učestva javnosti;
 - b) vremenu i mjestu predviđene javne rasprave;
 - c) organima uprave za dobijanje relevantne informacije i vršenje uvida u dokumentaciju;
 - d) organu uprave ili bilo kom drugom organu kome se mogu podnijeti primjedbe i pitanja, kao i rok za podnošenje primjedaba ili pitanja,

f) okoli{u koje su relevantne za predlo`ene aktivnosti;

- ~injenici da li predlo`ena aktivnost podlije`e entitet- skom ili prekograni~nom postupku procjene uticaja na okoli{,
- nacrtu odluke ili okolinske dozvole.

Zainteresirana javnost bit }e obavije{tena o vremenu postupka izvo|enja dokaza i obavije{tena da se u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka mogu podnijeti dokazi i ~injenice koje su od uticaja na predlo`enu aktivnosti.

Nadle`no ministarstvo zahtijevat }e od podnosioca zahtjeva da animira zainteresiranu javnost da u~estvuje u raspravama prije podno{enja zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole.

^lan 37.

Informacije koje se daju na tra`enje

Nadle`no ministarstvo }e, na zahtjev zainteresirane javnosti, u najkra}em mogu}em roku, omogu}iti besplatan uvid u sve informacije koje su relevantne za dono{enje odluka.

Uvid se odnosi na:

- opis lokacije, fizi~kih i tehni~kih karakteristika predlo`ene aktivnosti uklju~uju}i procjenu o~ekivanih rezidijuma/taloga i emisija;
- opis zna~ajnih uticaja predlo`ene aktivnosti po okoli{;
- opis mjera koje su predvi|ene za spre~avanje i/ili smanjenje tih uticaja uklju~uju}i emisije;
- kratak netehni~ki rezime navedenih podataka;
- prikaz osnovnih alternativnih rje{enja prou~enih od podnosioca zahtjeva;
- osnovne izvje{taje i stru~na mi{ljenja koja su pripremili organi uprave.

Zainteresirana javnost mo`e, u roku od 30 dana od dana uvida u informacije iz stava 2. ovog ~lana, u pisanoj formi podnijeti bilo kakve primjedbe, informacije, analize ili mi{ljenja koje smatra relevantnim za datu aktivnost. U slu~aju izuzetno slo`enih pitanja, organ uprave mo`e na zahtjev zainteresirane javnosti produ`iti rok na 60 dana. Rezultati u~e{ }a javnosti uzet }e se u obzir kod dono{enja odluke.

U skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku ("Slu`bene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99) nadle`no ministarstvo obavijestit }e javnost o donesenoj odluci.

^lan 38.

Pristup pravdi

Podnosilac zahtjeva ~iji zahtjev za dobijanje informacija nije razmatran, neopravdano odbijen, da je na njega u potpunosti ili djelimi~no neadekvatno odgovoreno, ima pravo pokrenuti postupak preispitivanja odluke pred drugostepenim organom, u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

^lan 39.

Predstavnici zainteresirane javnosti koji su u~estvovali u prvostepenom postupku imaju pravo da ulo`e `albu protiv odluke ili dijela odluke.

Predstavnici zainteresirane javnosti pored prava u~estvo- vanja u postupcima izdavanja dozvola i procjene uticaja na okoli{ imaju pravo, ukoliko se neko pona{a suprotno okolinskim principima iz okolinskih zakona, pokrenuti postupak za{tite svojih prava pred nadle`nim sudom.

Nakon provo|enja postupka iz stava 2.ovog ~lana sud mo`e:

- nalo`iti pravnim i fizi~kim licima da preduzmu sve neophodne sanacione mjere, uklju~uju}i obustavu određenih aktivnosti i/ ili pla}anje {teta};
- obavezati pravna i fizi~ka lica da izvr{e uplatu naknade u Federalni fond za za{titu okoli{a,
- nalo`iti privremene mjere.

VII - NADLE@NOST

^lan 40.

Federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva, svako u okviru svoje nadle`nosti, nadle`ni su za:

- za{titu okoli{a, spre~avanje i otklanjanje opasnosti i {teta po okoli{, obnovu i postepeno pobolj{anje stanja okoli{a;
- utvr|ivanje prioriternih zadaka za za{titu okoli{a;
- uspostavljanje pravnih, ekonomskih i tehni~kih mjera u interesu za{tite okoli{a;
- razvoj, o~uvanje i djelovanje sistema koji slu`i kao osnov za dobivanje i obradu podataka o mjerenjima, monitoringu, kontroli, procjeni stanja okoli{a, te davanje informacija o eventualnim uticajima na okoli{;
- dono{enje finansijskih propisa u sferi za{tite okoli{a i
- saradnja sa drugim entitetom.

^lan 41.

Savjetodavno vije}e za okoli{

Savjetodavno vije}e za okoli{ (u daljem tekstu: Savjetodavno vije}e) osniva se radi pru`anja nau~ne i stru~ne podr{ke federalnom ministru i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada FBiH) u oblasti okoli{a.

Savjetodavno vije}e ima konsultativnu i savjetodavnu ulogu, a ~ini ga 13 predstavnika zainteresiranih strana iz oblasti za{tite okoli{a.

Deset ~lanova Savjetodavnog vije}a predla`u nadle`na kantonalna ministarstva za za{titu okoli{a iz organizacija i ustanova koje zastupaju stru~ne i ekonomske interese i nau~nih krugova. Jednog predstavnika predla`e predsjednik Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Jednog predstavnika Udru`enja za za{titu okoli{a predla`e Regionalni centar za za{titu okoli{a-Ured za Bosnu i Hercegovinu na osnovu pisane saglasnosti najmanje pet nevladinih organizacija registriranih na podru~ju FBiH.

^lanove Savjetodavnog vije}a imenuje Vlada FBiH na period od 4 godine.

Savjetodavno vije}e u~estvuje u ocjenjivanju strategijskih procjena okoli{a i nacrta koji slu`e kao osnova za Strategijsku procjenu okoli{a.

Nadle`ni ministri dostavljaju Savjetodavnom vije}u planove iz oblasti okoli{a radi zauzimanja stavova i davanja mi{ljenja.

Savjetodavno vije}e bira predsjedavaju}eg i kopredsjedavaju}eg iz reda ~lanova Savjetodavnog vije}a.

Savjetodavno vije}e donosi pravila o svom radu.

^lan 42.

Federalno ministarstvo:

- analizira i ocjenjuje stanje okoli{a i aktivnosti za{tite okoli{a, kao i iskustva ste~ena u oblasti za{tite, kori{tenja i razvoja okoli{a;

- uspostavlja i rukovodi sistemom informiranja o okolišu u Federaciji BiH;
- izdaje dozvole za korištenje okoliša iz svoje nadležnosti, u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih propisa;
- određuje okolinski klasifikacioni sistem supstanci, proizvoda i tehnologija i daje mišljenja za njihovu distribuciju i korištenje;
- organizira poslove koji imaju za cilj sprežavanje ili smanjenje štetnih posljedica po okoliš;
- učestvuje sa drugim nadležnim organima u izradi programa i planova za korištenje prirodnih resursa, izradi i ostvarivanju posebnog plana i kvalifikacionog sistema;
- rješava po zahtjevu kantonalnih ministarstava donesenih na osnovu federalnog zakona i drugih federalnih propisa i vrši druge poslove i zadatke zaštitu okoliša iz nadležnosti Federacije BiH.

Član 43.

Kantonalno ministarstvo:

- analizira i ocjenjuje stanje okoliša i aktivnosti zaštitu okoliša, kao i iskustva stečena u oblasti zaštite, korištenja i razvoja okoliša;
- obavlja poslove i zadatke utvrđene federalnim zakonom i drugim federalnim propisima;
- uspostavlja i rukovodi sistemom informiranja o okolišu u kantonu;
- izdaje dozvole za korištenje okoliša iz svoje nadležnosti;
- organizira poslove koji imaju za cilj sprežavanje ili smanjenje štetnih posljedica po okoliš;
- vrši nadzor nad provođenjem kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa iz oblasti zaštite okoliša.

Član 44.

U slučaju da je izazvana štetna ili postoji opasnost od štete po okoliš, nadležni tužilac ima pravo da kod nadležnog suda uloži tužbu kojom se zahtijeva zabrana ili ograničenje aktivnosti i kompenzacija za štetu koja je nastala kao rezultat te aktivnosti.

VIII - PLANIRANJE ZAŠTITE OKOLIŠA

Član 45.

Sistem okolinskog planiranja

Sistem okolinskog planiranja obuhvata donošene sljedećih programskih dokumenata:

- Međuentitetski plan zaštitu okoliša;
- Federalna strategija zaštitu okoliša i Akcioni plan zaštitu okoliša i
- Kantonalni plan zaštitu okoliša.

Član 46.

Federalna strategija i Plan zaštitu okoliša usklađuje se sa Međuentitetskim planom zaštitu okoliša.

Kantonalni planovi zaštitu okoliša usklađuju se sa Federalnom strategijom i Akcionim planom zaštitu okoliša.

Međuentitetsko tijelo za okoliš priprema prijedlog Međuentitetskog plana zaštitu okoliša.

Federalna strategija i planovi zaštitu okoliša su obavezujući dijelovi sistema okolinskog planiranja.

Planiranje zaštitu okoliša usklađuju se sa socijalnim i ekonomskim razvojnim programima, međunarodnim programima razvoja i dokumentima prostornog uređenja.

Plan zaštitu okoliša donosi Vlada FBiH na prijedlog Federalnog ministarstva. Plan zaštitu okoliša donosi se na period od najmanje pet godina.

Federalno ministarstvo podnosi Vladi FBiH izvještaj o provođenju Plana svake dvije godine radi razmatranja, usvajanja i dostavljanja Parlamentu Federacije.

Član 47.

Elementi programskih dokumenata za{tite okoli{a

Federalna strategija i planovi, pored ostalog, sadr`e:

- obrazlo`enje o sadašnjem stanju okoli{a ustanovljeno na osnovu nau~nih iskustava i informacija;
- ciljeve koji se moraju ostvariti u planiranom periodu;
- na~ela i smjernice za{tite okoli{a;
- zadatke i du`nosti koje treba obaviti radi ostvarenja ciljeva, redosljed planiranih aktivnosti i krajnji rok za implementaciju;
- sredstva i metode za ostvarivanje postavljenih ciljeva sa nazna~enim planiranim izvorima finansiranja;
- nazna~ena podru~ja u kojima su potrebni posebni instrumenti za{tite okoli{a, kao i sadr`aje takvih instrumenata.

Član 48.

Federalna strategija za{tite okoli{a

Federalno ministarstvo priprema prijedlog Federalne strate- gije za{tite okoli{a.

Sastavni dijelovi Federalne strategije za{tite okoli{a su i:

- Federalna strategija za{tite voda,
- Federalna strategija za{tite prirode,
- Federalna strategija za{tite zraka,
- Federalna strategija upravljanja otpadom.

Prijedlog Federalne strategije za{tite okoli{a dostavlja se kantonalnim ministarstvima i Savjetodavnom vije}u radi davanja mi{ljenja i mora biti dostupan javnosti radi davanja sugestija i primjedaba.

Prijedlog Federalne strategije za{tite okoli{a dostavlja se Me|uentitetskom tijelu za okoli{ i Vladi Republike Srpske radi davanja mi{ljenja.

Primjedbe i sugestije na prijedlog Federalne strategije za{tite okoli{a dostavljaju se u roku od tri mjeseca od dana prijema prijedloga.

Parlament Federacije donosi Federalnu strategiju za{tite okoli{a na period od najmanje deset godina.

Član 49.

Kantonalni plan za{tite okoli{a

Kantoni su du`ni donijeti Kantonalni plan za{tite okoli{a uskla|en sa Federalnom strategijom za{tite okoli{a.

Kantonalno ministarstvo priprema prijedlog Plana za{tite okoli{a.

Prijedlog Kantonalnog plana za{tite okoli{a dostavlja se Federalnom ministarstvu, Savjetodavnom vije}u i susjednim kantonalnim ministarstvima radi davanja sugestija i primjedaba.

Prijedlog Kantonalnog plana za{tite okoli{a mora biti dostupan javnosti radi davanja sugestija i primjedaba.

Sugestije i primjedbe na prijedlog Kantonalnog plana za{tite okoli{a dostavljaju se u roku od tri mjeseca od dana prijema prijedloga.

Skup{tina kantona donosi Kantonalni plan za{tite okoli{a na period od najmanje pet godina.

Kantonalno ministarstvo podnosi izvje{taj o provo|enju Kantonalnog plana za{tite okoli{a skup{tini kantona svake druge godine.

Skup{tina kantona mo`e donijeti propis kojim }e regulirati dono{enje op}inskih planova za{tite okoli{a i njihov sadr`aj.

^lan 50.

Planovi i programi privrednih dru{tava u oblasti za{tite okoli{a

Privredna dru{tva mogu izraditi programe za{tite okoli{a na dobrovoljnoj osnovi.

Privredna dru{tva su du`na da izrade planove za{tite okoli{a ukoliko je to propisano posebnim zakonom.

^lan 51.

Strategijska procjena okoli{a

Organ nadle`an za poslove prostornog ure|enja kod izrade dokumenata prostornog ure|enja koji mogu imati negativan uticaj na okoli{ du`an je izraditi Strategijsku procjenu okoli{a (SEA).

Prilikom izrade Strategijske procjene okoli{a uzimaju se u obzir komponente okoli{a, kvalitet okoli{a i uticaj na ljudsko zdravlje.

Strategijska procjena okoli{a izra|uje se i kod dono{enja ekonomskih propisa koji mogu imati uticaja na okoli{ (propisi o carini, porezima, obavezama itd.).

^lan 52.

Strategijska procjena okoli{a obuhvata naro~ito:

- stepen do kojeg planirane mjere mogu uticati ili mogu pobolj{ati stanje okoli{a;
- u slu~aju da se ne provedu planirane mjere kolika bi {teta nastala po okoli{, odnosno stanovni{tvo;
- u kojoj mjeri postoje uvjeti za uvo|enje planiranih mjera;
- kolike su mogu}nosti nadle`nih organa za provedbu planiranih mjera.

Nacrti dokumenata prostornog ure|enja i Strategijska procjena okoli{a dostavlja se Savjetodavnom vije}u na razmatranje i davanje mi{ljenja.

Strategijsku procjenu okoli{a donosi Vlada FBiH.

IX - PROCJENA UTICAJA NA OKOLI{ (EIA)

^lan 53.

Procjena uticaja na okoli{ obuhvata identifikaciju, opis, procjenu, direktan i indirektan uticaj projekta ili aktivnosti na:

- ljude, biljni i `ivotinjski svijet;

- zemljište, vodu, zrak, klimu i prostor;
- materijalna dobra i kulturno naslijeđe,
- međudjelovanje faktora navedenih u alinejama 1., 2. i 3. ovog stava.

Član 54.

Nadležni organ ne može izdati urbanističku saglasnost ili druge neophodne saglasnosti za projekte za koje je neophodna procjena uticaja na okoliš ukoliko uz zahtjev nije dostavljena okolinska dozvola.

Član 55.

Nadležnost u procjeni uticaja na okoliš

Nadležno ministarstvo provodi postupak procjene uticaja na okoliš.

U postupku procjene uticaja na okoliš uključuje se zainteresirani organi na kantonalnom i federalnom nivou.

Član 56.

Projekti podložni procjeni uticaja na okoliš

Provedbenim propisom utvrđuje se pogoni i postrojenja ili znatne izmjene postojećih pogona i postrojenja za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš, te pogoni i postrojenja ili znatne izmjene postojećih pogona i postrojenja za koje je nadležno ministarstvo odlučiti da li je potrebna procjena uticaja na okoliš.

Pod znatnom izmjenom pogona i postrojenja smatra se:

- bilo kakva modifikacija pogona i postrojenja;
- rast više od 25% u povećanju proizvodnje, upotrebe energije, korištenja vode, korištenja prostora, emisija ili proizvodnje otpada;
- rast više od 25% u posljednjih deset godina u povećanju proizvodnje, upotrebe energije, korištenja vode, korištenja prostora, emisija ili proizvodnje otpada.

Za prekid rada i rušenje pogona i postrojenja za koje je potrebna okolinska dozvola obavezno se vrši procjena uticaja na okoliš.

Član 57.

Procjena uticaja na okoliš može se vršiti u dvije faze:

- prethodna procjena uticaja na okoliš i
- studija o uticaju na okoliš.

Član 58.

Prethodna procjena uticaja na okoliš

Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš podnosi se nadležnom ministarstvu.

Uz zahtjev se prilaže:

- opis projekta sa informacijama o lokaciji, namjeni i veličini pogona i postrojenja;
- opis mjera predviđenih kako bi se spriječile, smanjile ili ukoliko je moguće sanirale značajne nepovoljne posljedice;
- podaci koji su potrebni za identificiranje i procjenu osnovnih uticaja na okoliš;

- opis alternativnih rje{enja i izabrane alternative;
- izvod iz planskog akta odnosno podru~ja;
- netehni~ki rezime.

Nadle`no ministarstvo dostavlja zahtjev iz stava 1. ovog ~lana sa pripadaju}om dokumentacijom nadle`nim organima i zainteresiranim subjektima radi davanja sugestija i primjedaba.

Rok za dostavljanje sugestija i primjedaba je trideset dana od dana prijema zahtjeva.

O prethodnoj procjeni uticaja na okoli{ obavijestit }e se podnosilac zahtjeva i subjekti iz stava 3. ovog ~lana.

^lan 59.

Studija o uticaju na okoli{

Nadle`no ministarstvo, na osnovu prethodne procjene uticaja na okoli{, donosi rje{enje o izradi Studije o uticaju na okoli{ u roku od trideset dana od dana isticanja roka za dostavljanje sugestija i primjedaba.

U rje{enju iz stava 1. ovog ~lana nadle`no ministarstvo odre|uje:

- sadr`aj Studije o uticaju na okoli{ uzimaju }i u obzir uputstva za procjenu uticaja na okoli{,
- listu nosioca izrade Studije o uticaju na okoli{ i
- naknadu za ocjenu Studije o uticaju na okoli{.

Naknada za ocjenu Studije o uticaju na okoli{ obuhvata nadoknadu za rad pravnih i tehni~kih stru~njaka iz nadle`nog organa i sve ostale tro{kove koje mogu imati nadle`ni organi ili drugi u~esnici u postupku procjene uticaja na okoli{.

Naknadu i ostale tro{kove iz stava 3. ovog ~lana snosi podnosilac zahtjeva.

Provedbenim propisom uredit }e se uvjeti i kriteriji koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije o uticaju na okoli{ za obavljanje poslova izrade Studije o uticaju na okoli{, kao i visina nadoknade i tro{kova iz stava 3. ovog ~lana.

^lan 60.

Podnosilac zahtjeva dostavlja Studiju o uticaju na okoli{ nadle`nom ministarstvu u roku od 30 dana od dana prijema Studije od nosioca izrade Studije.

^lan 61.

Javna rasprava

U postupku ocjene Studije o uticaju na okoli{ nadle`no ministarstvo obavje{tava i poziva javnost na raspravu o Studiji putem {tampe dostupne na podru~ju Federacije.

Sugestije i primjedbe javnosti dostavljaju se nadle`nom ministarstvu u roku od 30 dana od dana javnog obavje{tavanja.

^lan 62.

Nadle`no ministarstvo organizira javnu raspravu o projektu u prostoru koji je najbli`i lokaciji datog projekta o ~emu se javnost obavje{tava najmanje 15 dana prije rasprave.

Nadle`no ministarstvo priprema zapisnik sa javne rasprave u roku od tri dana od dana odr`avanja javne rasprave.

^lan 63.

Vjerovatno}a prekograni~nih uticaja na okoli{

Pravila koja se odnose na procjenu uticaja na okoli{ u kontekstu prekograni~nih uticaja primjenjuju se i kada:

- postoji vjerovatno}a da }e projekt imati zna~ajan uticaj na okoli{ drugog entiteta,
- postoji obaveza po me|unarodnim ugovorima, bilateral- nim sporazumima ili iz drugih razloga.

Kada nosilac izrade Studije o uticaju na okoli{ ima saznanja da }e projekt vjerovatno imati zna~ajan uticaj na okoli{ drugog entiteta, du`an je izraditi posebno poglavlje u Studiji o uticaju na okoli{ sa podacima o mogu}im uticajima na okoli{ drugog entiteta.

Detalji o postupcima za projekte sa mogu}im me|uen- titetskim uticajem mogu biti odre|eni sporazumom izme|u entiteta koji se zaklju~uje uz konsultiranje Me|uentitetskog tijela za okoli{.

Kada nosilac izrade Studije uticaja na okoli{ ima saznanja da }e projekt vjerovatno imati zna~ajan uticaj na okoli{ druge dr`ave, du`an je izraditi posebno poglavlje u Studiji o uticaju na okoli{ sa podacima o mogu}im uticajima na okoli{ dr`ave.

Federalno ministarstvo }e drugom entitetu/dr`avi iz st. 2. i 3. ovog ~lana dostaviti obavijest koja, izme|u ostalog, sadr`i:

- opis projekta sa dostupnim podacima o mogu}em prekograni~nom uticaju,
- informacije o odluci koja mo`e biti donesena,
- period u kojem }e se dr`ava/entitet izjasniti da li `eli da u~estvuje u postupku procjene uticaja na okoli{.

Ukoliko dr`ava/entitet iska`e svoju namjeru da u~estvuje u postupku procjene uticaja na okoli{ Federalno ministarstvo }e dostaviti datoj dr`avi/entitetu posebno poglavlje Studije o uticaju na okoli{ i relevantne podatke koji se ti~u datog postupka.

Federalno ministarstvo omogu}uje u~e{ }e predstavnika javnosti iz dr`ave/entiteta na koju projekt mo`e imati uticaja.

Federalno ministarstvo obavit }e konsultacije sa pred- stavnicima dr`ave/entiteta na koju projekt mo`e imati uticaja.

Ukoliko se sazna za informaciju o projektu koji se odvija u drugoj dr`avi/entitetu koji mo`e imati zna~ajne posljedice po okoli{ na teritoriji Federacije, Federalno ministarstvo preduzima aktivnosti s ciljem da nadle`ni organi i javnost u~estvuju u procjeni prekograni~nih uticaja na okoli{.

Federalno ministarstvo dostavlja sugestije i primjedbe organa uprave i javnosti nadle`nim organima dr`ave/entiteta iz koje poti~u prekograni~ni uticaji na okoli{ i obavlja konsultacije sa predstavnicima dr`ave/entiteta iz koje poti~u uticaji na okoli{.

Tro{kove za izradu posebnih poglavlja Studije o uticaju na okoli{ iz st. 2. i 4. ovog ~lana snosi podnosilac zahtjeva.

^lan 64.

Odobranje Studije o uticaju na okoli{

Nadle`no ministarstvo rje{enjem odobrava Studiju o uticaju na okoli{ u roku od 30 dana od zavr{etka postupka ocjene Studije o uticaju na okoli{.

Studija o uticaju na okoli{ ne}e biti odobrena ukoliko:

- se utvrdi da bi projekt mogao izazvati znatno zaga|ivanje okoli{a ili u znatnoj mjeri ugroziti okoli{,
- projekt nije u skladu sa Me|uentitetskim programom za{tite okoli{a i Federalnom strategijom i Akcionim planom za{tite okoli{a i
- projekt nije u skladu sa me|unarodnim obavezama dr`ave po pitanju za{tite okoli{a.

Rje{enjem o odobravanju ili odbijanju Studije o uticaju na okoli{ dostavlja se podnosiocu zahtjeva i zainteresiranim subjektima iz ~lana 58. stav 3. ovog zakona.

Dostavljanje rje{enja iz stava 3. ovog ~lana vr{i se u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

U slu~aju prekograni~nog uticaja Federalno ministarstvo }e proslijediti rje{enje drugom entitetu/dr`avi na koju projekt mo`e imati uticaj.

^lan 65.

U~e{e nadle`nog ministarstva u postupcima izdavanja dozvola

Nadle`no ministarstvo u~estvuje u postupcima izdavanja urbanisti~kih saglasnosti.

U postupcima iz stava 1. ovog ~lana nadle`no ministarstvo provjerava da li su se okolnosti u kojima je vo|en postupak procjene uticaja na okoli{ promijenile i da li su ispunjeni uvjeti utvr|eni u Studiji o uticaju na okoli{, odnosno u okolinskoj dozvoli.

Postupci iz stava 1. ovog ~lana moraju biti zavr{eni u roku od tri godine od dana dono{enja Studije o uticaju na okoli{. Po isteku navedenog roka Studija o uticaju na okoli{ ne mo`e biti osnov za izdavanje dozvola iz stava 1. ovog ~lana.

Ukoliko rok za izdavanje dozvola nije prekora~en krivicom nosioca izrade Studije, va`enje Studije o uticaju na okoli{ produ`ava se za dvije godine, s tim da se po potrebi Studija a`urira.

Ukoliko je rok za izdavanje dozvola prekora~en krivicom nadle`nog ministarstva tro{kove a`uriranja snosi ministarstvo.

X - IZDAVANJE OKOLINSKIH DOZVOLA I SPRE^AVANJE NESRE]A VELIKIH RAZMJERA

^lan 66.

Aktivnosti ili pogoni i postrojenja koja ugro`avaju ili mogu ugroziti okoli{ ili koja imaju ili mogu imati negativan uticaj na okoli{ bit }e podvrgnuta posebnoj re`imu kontrole.

Kontrola se provodi:

- utvr|ivanjem da li su ispunjene posebne obaveze i uvjeti propisani za aktivnosti ili pogone i postrojenja;
- utvr|ivanjem da li su ispunjeni uvjeti utvr|eni u okolinskoj dozvoli;
- obavje{tavanjem nadle`nog ministarstva o stanju sigurnosti i planu spre~avanja nesre]a ve}ih razmjera prije izgradnje ili po~etka rada pogona i postrojenja;
- vo|enjem registra o zaga|enosti okoli{a;
- redovnom inspekcijском kontrolom i
- nalaganjem sanacionih mjera za spre~avanje zaga|enosti.

^lan 67.

Osnovne obaveze operatora

Pogoni i postrojenja moraju biti izgrađeni i funkcionirati tako da se:

- ne ugrožava niti ometa zdravlje ljudi i ne predstavlja nesnosnu/pretjeranu smetnju za ljude koji žive na području uticaja postrojenja ili za okolinu zbog emisija supstanci, buke, mirisa, vibracija ili toplote, ili saobraćaja, ili od postrojenja;
- preduzmu sve odgovarajuće preventivne mjere tako da se spriječi zagađenje i da se ne prouzrokuje značajnije zagađenje;
- izbjegava produkcija otpada, a ukoliko dolazi do stvaranja otpada količina je se svesti na najmanju moguću mjeru ili je se vršiti reciklaža ili ukoliko to nije tehnički ili ekonomski izvodljivo, otpad se odlaže a da se pri tom izbjegava ili smanjuje bilo kakav negativan uticaj na okoliš;
- energetske i prirodne resurse efikasno koriste;
- preduzmu neophodne mjere za sprežavanje nesreća i ograničavanje njihovih posljedica i
- preduzmu neophodne mjere nakon prestanka rada postrojenja da bi se izbjegao bilo kakav rizik od zagađenja i da bi se lokacija na kojoj se postrojenje nalazi vratila u zadovoljavajuće stanje. Zadovoljavajuće stanje znači da su ispunjeni svi standardi kvaliteta okoliša koji su relevantni za lokaciju postrojenja naročito oni koji se tiču zaštitne zemljišta i vode.

Zahtjevi dati u stavu 1. ovog člana predstavljaju opće obaveze operatora koje se trebaju ispuniti tokom izgradnje, rada i prestanka rada pogona i postrojenja. Ovi standardi se moraju primijeniti prilikom izdavanja okolinske dozvole.

Za pogone i postrojenja za koje nije potrebno pribavljanje okolinske dozvole nadležni organ je kod izdavanja urbanističke saglasnosti voditi računa o ispunjenju zahtjeva iz stava 1. ovog člana.

Član 68.

Okolinska dozvola

Okolinska dozvola ima za cilj visok nivo zaštite okoliša.

Provedbenim propisom utvrđuje se pogoni i postrojenja koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ukoliko imaju okolinsku dozvolu izdatu u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o upravnom postupku.

Ukoliko je posebnim propisima utvrđeno izdavanje drugih dozvola za pogone i postrojenja dozvole je biti izdate zajedno/usklađeno sa okolinskom dozvolom.

Organi nadležni za izdavanje drugih dozvola uključuju se u postupak izdavanja okolinske dozvole.

Okolinska dozvola pribavlja se i u slučaju značajne promjene u radu pogona i postrojenja.

Nadležno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu na pet godina.

Član 69.

Zahtjev

Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole sadrži:

- ime i adresu operatora/investitora;
- lokaciju pogona i postrojenja kao i opis;
- pogona i postrojenja i aktivnosti (plan, tehnički opis rada itd.);
- osnovnih i pomoćnih sirovina, ostalih supstanci i energije koja se koristi ili koju proizvodi pogon i postrojenje;
- izvora emisija iz pogona i postrojenja;
- stanja lokacije pogona i postrojenja;

- prirode i količine predviđenih emisija iz pogona i postrojenja u okoliš (zrak, voda, tlo) kao i identifikacija značajnih uticaja na okoliš;
- predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za sprežavanje ili ukoliko to nije moguće, smanjenje emisija iz postrojenja;
- mjera za sprežavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji produkuje postrojenje;
- ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatora posebno mjera nakon zatvaranja postrojenja;
- mjera planiranih za monitoring emisija unutar područja i/ili njihov uticaj;
- predviđenih alternativnih rješenja;
- kopiju zahtjeva za dobijanje drugih dozvola koje će biti izdate zajedno sa okolinskom dozvolom i netehnički rezime.

Za pogone i postrojenja za koje je nadležno ministarstvo utvrdilo potrebu izrade Studije o uticaju na okoliš uz zahtjev za izdavanje okolinske dozvole umjesto podataka iz stava 1. ovog člana podnosi se Studija o uticaju na okoliš.

Ukoliko na osnovu zahtjeva i priloženih dokaza za prethodnu procjenu uticaja na okoliš nadležno ministarstvo utvrdi da nije potrebna izrada Studije o uticaju na okoliš, zahtjev za prethodnu procjenu smatrat će se zahtjevom za izdavanje okolinske dozvole.

Član 70.

Prekogranični uticaji

Ukoliko rad nekog pogona i postrojenja može da izazove značajne negativne posljedice na području druge države ili entiteta, ili ukoliko druga država ili entitet tako zahtijeva, zahtjev za izdavanje okolinske dozvole bit će dostavljen drugom entitetu ili putem nadležnog organa na državnom nivou drugoj državi.

Ukoliko u postupku izdavanja dozvole koji se provodi u drugoj državi ili entitetu, Federalno ministarstvo primi dokumentaciju koja ukazuje na to da pogon i postrojenje može imati negativan uticaj na okoliš na području Federacije, informirat će stanovništvo koje živi na tom području i pružiti im mogućnost da daju svoj komentar.

Građani koji žive na području drugog entiteta imaju ista prava da učestvuju u ovom postupku u svojstvu stranke kao i građani koji žive na području gdje pogon i postrojenje treba da se gradi.

Detaljne informacije u vezi sa prekograničnim uticajima rada pogona i postrojenja na drugu državu bit će određene u bilateralnim sporazumima. Detalji o postupcima vezanim za projekte koji će imati međuentitetske prekogranične uticaje mogu biti određeni sporazumima. Ovakvi sporazumi se donose uz konsultiranje Međuentitetskog tijela za okoliš.

Član 71.

Izdavanje okolinske dozvole

Nadležno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu u roku od najduže 120 dana od dana podnoženja zahtjeva.

U slučajevima gdje je potrebna procjena uticaja na okoliš okolinska dozvola izdaje se u roku od 60 dana od dana dostavljanja Studije o uticaju na okoliš.

Okolinska dozvola sadrži:

- granične vrijednosti emisija za zagađujuće materije;
- uvjete za zaštitu zraka, tla, voda, biljnog i životinjskog svijeta;
- mjere za upravljanje otpadom koji proizvodi pogon i postrojenje;
- mjere za minimizaciju prekograničnog zagađivanja;
- sistem samomonitoringa uz određivanje metodologije i učestalosti mjerenja i

- mjere vezane za uvjete rada u vanrednim situacijama.

Granične vrijednosti emisija i ekvivalentni parametri i tehničke mjere zasnivaju se na najboljim raspoloživim tehnologijama uzimajući u obzir tehničke karakteristike pogona i postrojenja, njihov geografski položaj i ostale uvjete.

Ukoliko su standardima kvaliteta predviđeni strožiji uvjeti od onih koji se postižu primjenom najboljih raspoloživih tehnologija utvrdit će se dodatne mjere neophodne za izdavanje okolinske dozvole (npr. ograničenje radnih sati, manje zagađujućih goriva itd.).

^lan 72.

Postojeći pogoni i postrojenja

Pogoni i postrojenja utvrđeni provedbenim propisom iz člana 68. ovog zakona za koja su izdate dozvole prije stupanja na snagu ovog zakona, moraju pribaviti okolinsku dozvolu najkasnije do 2008. godine.

Federalni i kantonalni ministar, svaki iz svoje nadležnosti, utvrdit će rokove za podnoženje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja iz stava 1. ovog člana.

^lan 73.

Podaci koje dostavlja operator

Operator pogona i postrojenja za koje je izdata okolinska dozvola i operator pogona i postrojenja za koje nije potrebna okolinska dozvola dužan je redovno obavještavati nadležno ministarstvo o rezultatima monitoringa emisija, bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju koja značajno utiče na okoliš, dostaviti sve podatke i informacije potrebne da bi se ispunili zahtjevi propisani za izvješćivanja na državnom i međunarodnom nivou.

^lan 74.

Ponovno razmatranje i izmjene dozvola

Nadležno ministarstvo razmatra i vrši izmjenu okolinske dozvole ili ukoliko ona nije potrebna urbanističke saglasnosti ukoliko je:

- zagađenje koje stvara pogon i postrojenje toliko značajno da se moraju izmijeniti postojeće granične vrijednosti emisija;
- došlo do značajnih promjena u najboljim raspoloživim tehnologijama koje omogućuju značajno smanjenje emisija bez većih troškova ili
- sigurnost odvijanja rada i aktivnosti zahtijeva korištenje drugih tehnologija.

Nadležno ministarstvo može, na zahtjev zainteresiranih subjekata koji žive na području na kojem rad pogona i postrojenja može imati negativan uticaj i ugrožavati ili predstavljati opasnost za okoliš i zdravlje, preispitati okolinsku dozvolu.

Ukoliko bi izmjene pogona i postrojenja radi prilagođavanja zahtjevima iz oblasti zaštite okoliša prouzrokovale korjenite promjene pogona i postrojenja, nadležno ministarstvo nalaže operatoru da sažini plan prilagođavanja sa mjerama i rokovima za prilagođavanje pogona i postrojenja osnovnim obavezama utvrđenim ovim zakonom.

^lan 75.

Sprežavanje i kontrola nesreća većih razmjera

Operator pogona i postrojenja dužan je preduzeti preventivne mjere neophodne za sprežavanje nesreća većih razmjera i ograničiti njihov uticaj na ljude i okoliš.

Operator je du`an u bilo koje vrijeme prezentirati nadle`nom ministarstvu dokaz o preduzetim mjerama.

^lan 76.

Informiranje o nesre}ama ve}ih razmjera

Operator pogona i postrojenja du`an je obavijestiti nadle`no ministarstvo o nesre}i ve}ih razmjera i ~im budu dostupni dostaviti podatke o:

- okolnostima nesre}e;
- opasnim supstancama koje su prisutne;
- procjeni uticaja nesre}e na ljude i okoli{,
- hitnim mjerama koje su preduzete.

Operator je du`an obavijestiti nadle`no ministarstvo o preduzetim mjerama za ubla`avanje posljedica nesre}e i spre~avanja pojave novih nesre}a.

Ukoliko daljnja istraga otkrije dodatne ~injenice operator ih je du`an dostaviti nadle`nom ministarstvu.

^lan 77.

Plan spre~avanja nesre}a ve}ih razmjera

Operator je du`an da izradi Plan spre~avanja nesre}a ve}ih razmjera kojim se posti`e visoki nivo za{tite ljudi i okoli{a putem odgovaraju}ih sredstava, struktura i sistema upravljanja, organizacije i kadrova, identifikacije i procjene opasnosti, kontrole rada, planiranja interventnih mjera i provo}enja monitoringa.

Operator je du`an da izvr{i procjenu stanja sigurnosti za nove pogone i postrojenja u roku od najmanje tri mjeseca prije po~etka gradnje ili pu{tanja u rad pogona i postrojenja.

^lan 78.

Izve{taj o stanju sigurnosti

Za pogone i postrojenja u kojima su opasne supstance prisutne u koli~inama navedenim u provedbenom propisu, operator je du`an da izradi Izve{taj o stanju sigurnosti iz kojeg se vidi da su:

- plan spre~avanja nesre}a ve}ih razmjera i sistem sigurnosnog upravljanja za njeno provo}enje po~eli da se provode;
- rizici od pojave ve}ih nesre}a identificirani i da su preduzete neophodne mjere za identificiranje takvih nesre}a i ograni~avanje njihovih posljedica;
- odgovaraju}a sigurnost i pouzdanost uklju~ene u projektiranje, gradnju, funkcioniranje i odr`avanje pogona i postrojenja i
- napravljeni unutra{nji planovi intervencija koji pru`aju informacije za dono{enje Spoljnog plana.

Izve{taj iz stava 1. ovog ~lana mora da sadr`i dovoljno informacija kako bi nadle`no ministarstvo moglo odrediti lokacije za nove aktivnosti u blizini postoje}ih pogona i postrojenja i revidiranu listu opasnih supstanci prisutnih u datom pogonu i postrojenju.

Operator vr{i reviziju Izve{taja o stanju sigurnosti najmanje svakih pet godina.

Na zahtjev nadle`nog ministarstva ili samoinicijativno, operator vr{i izmjenu Izve{taja o stanju sigurnosti sa obrazla`enjem za novonastalo ~injeno stanje i nove tehnologije vezano za pitanja sigurnosti.

Izve{taj o stanju sigurnosti za postoje}e pogone i postrojenja dostavlja se nadle`nom ministarstvu u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izvještaj o stanju sigurnosti pogona i postrojenja mora biti dostupan javnosti.

^lan 79.

Promjene u radu postrojenja

U slu~aju promjena u radu pogona i postrojenja ili koli~ini opasnih supstanci koje mogu da rezultiraju pojavom nesre}a ve}ih razmjera operator je du`an da preispita i, ukoliko je to neophodno, promijeni Plan spre~avanja nesre}a ve}ih razmjera ili Izvje{taj o stanju sigurnosti.

^lan 80.

Informacija o sigurnosnim mjerama

Operator je du`an da dostavi informacije o sigurnosnim mjerama Federalnom ministarstvu, pravnim i fizi~kim licima na koja mo`e da uti~e nesre}a ve}ih razmjera a prouzrokuje je pogon i postrojenje, kao i o adekvatnom pona{anju u slu~aju nesre}e.

Informacija }e biti ponovo razmotrena svake tre}e godine ili, ukoliko je to neophodno, ponovljena i revidirana u slu~aju promjena u radu postrojenja najmanje svake pete godine.

Informacija mora biti dostupna javnosti.

^lan 81.

Na osnovu podnesene informacije nadle`no ministarstvo vodi evidenciju i revidira registar pogona i postrojenja i registar prijavljenih nesre}a ve}ih razmjera.

Nadle`no ministarstvo }e zabraniti upotrebu ili pu{tanje u rad pogona i postrojenja ili dijelova pogona i postrojenja ukoliko postoje ozbiljni nedostaci kod mjera koje operator preduzima za spre~avanje ili ubla`avanje nesre}a ili ukoliko operator nije dostavio informaciju o stanju sigurnosti ili neku drugu tra`enu informaciju u navedenom roku.

^lan 82.

Domino-efekat

Na osnovu informacije o stanju sigurnosti nadle`no ministarstvo je du`no da identificira pogone i postrojenja ili grupe pogona i postrojenja kod kojih vjerovatno }a ili mogu }nost pojave posljedica prozrokovanih nesre}om ve}ih razmjera mogu biti pove}ane zbog lokacije ili blizine takvih pogona i postrojenja i da izvr{i identifikaciju supstanci (Domino-efekat).

Nadle`no ministarstvo du`no je da osigura razmjenu informacija o identifikaciji pogona i postrojenja {to }e omogu}iti operatorima ovih pogona i postrojenja da uzmu u obzir prirodu i ukupni rizik nastao zbog pojave nesre}a ve}ih razmjera prilikom izrade Plana spre~avanja ve}ih nesre}a, upravljanja sistemima sigurnosti, izrade Izvje{taja o stanju sigurnosti i unutra{njih planova intervencija u vanrednim situacijama.

Operatori pogona i postrojenja iz stava 1. ovog ~lana du`ni su da sara}uju na informiranju javnosti i dostavljanju informacija nadle`nom ministarstvu radi pripreme spoljnih planova intervencije.

^lan 83.

Unutra{nji i spoljni planovi intervencije

Operator je du`an da izradi Unutra{nji plan intervencije koji sadr`i mjere koje }e se preduzeti u slu~aju nesre}e ve}ih razmjera i dostaviti ga organu nadle`nom za upravljanje u vanrednim situacijama radi izrade spoljnjih planova intervencije za mjere koje }e se preduzeti izvan pogona i postrojenja.

Cilj izrade planova intervencije je da se:

- kontroliraju nesre}e tako da se njihove posljedice svedu na najmanju mogu}u mjeru i da se ograni~i {tetan uticaj po ljude, okoli{ i imovinu;
- primjenjuju mjere koje su neophodne za za{titu ljudi i okoli{a od uticaja nesre}a ve}ih razmjera;
- prenesu neophodne informacije javnosti i nadle`nim slu`bama i organima koje se nalaze u datom podru~ju i
- omogu}i revitalizacija i ~i{ }enje okoli{a nakon nesre}a ve}ih razmjera.

Unutra{nji i spoljnji planovi intervencija moraju biti primijenjeni bez odlaganja u slu~aju nesre}a ve}ih razmjera ili u slu~aju pojave nekontroliranog incidenta koji bi mogao dovesti do nesre}e ve}ih razmjera.

Planovi moraju biti razmotreni, provjereni i, ukoliko je neophodno, promijenjeni i revidirani od operatora ili nadle`nog ministarstva u vremenskim intervalima ne du`im od tri godine, uzimaju}i u obzir promjene do kojih je do{lo u radu pogona i postrojenja, u planovima intervencije ili u novim tehnolo{kim saznanjima.

^lan 84.

Ciljevi spre~avanja nesre}a ve}ih razmjera i ograni~avanja njihovih posljedica uzimaju se u obzir pri izradi dokumenata prostornog ureenja i dono{enju odluka, u skladu sa Zakonom o prostornom ureenju, posebno prilikom odrejivanja lokacija za nove pogone i postrojenja, promjena nastalih na postoje}im pogonima i postrojenjima i novih grajevina (kao {to su saobra}ajnice, javna mesta i stambena podru~ja) u blizini stambenih podru~ja.

Kod izrade unutra{njih i spoljnih planova mora se voditi ra~una o udaljenosti izmeju pogona i postrojenja i stambenih podru~ja, javnih mjesta i podru~ja posebne prirodne osjetljivosti ili interesa.

Kod postoje}ih pogona i postrojenja vlasnik i nadle`ni organ moraju da vode ra~una o potrebi primjene dodatnih tehni-kih mjera kako se ne bi pove}ao rizik po ljude ili okoli{.

^lan 85.

Nadle`na ministarstva

Za pogone i postrojenja za koja je potrebna okolinska dozvola ili za pogone i postrojenja kod kojih postoji opasnosti od nesre}a ve}ih razmjera nadle`ni su:

- Federalno ministarstvo za velike i srednje pogone i postrojenja iznad pragova koji su utvrjeni u provedbenom propisu i za pogone i postrojenja koja su navedena u provedbenom propisu za koje postoji opasnost nesre}a ve}ih razmjera ,
- kantonalno ministarstvo za manje pogone i postrojenja ispod pragova utvrjenih u provedbenom propisu, odnosno koji nisu navedeni u provedbenom propisu i veoma male pogone i postrojenja ~ije emisije ne prelaze uobi~ajene emisije doma}instva i za koje nije potrebna okolinska dozvola.

Federalno ministarstvo }e provedbenim propisima definirati sadr`aj Izvje{taja o stanju sigurnosti, sadr`aj Informacije o sigurnosnim mjerama i sadr`aj unutra{njih i spoljnjih planova intervencije.

XI - USPOSTAVA STANDARDA KVALITETA OKOLI[A

^lan 86.

Federalni ministar provedbenim propisima utvr|uje:

- dodatne zahtjeve koji se ti-u dokumenata koji se podnose tokom postupka izdavanja okolinska dozvole;
- specifikacije zahtjeva okolinske i druge vrste dozvola;
- specifikaciju najboljih raspolo`ivih tehnologija za odredene vrste postrojenja, posebno putem odredjivanja grani~nih vrijednosti emisija i drugih tehni~kih parametara i mjera;
- ostale standarde i uvjete za postrojenja i djelatnosti;
- mjerenja i podno{enje izvje{taja o emisijama, relevantne metode, dokumentaciju i preno{enje podataka nadle`nim organima;
- kriterijume za kvalifikacije stru~njaka koji pripremaju dokumente i provode samomonitoring;
- dodatne odredbe za spre~avanje nesre}a ve}ih razmjera i
- standarde kvaliteta okoli{a.

Propisi iz stava 1. ovog ~lana donose se na osnovu preporuka Me|uentitetskog tijela za okoli{ ili standarda koje donosi Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasni{tvo Bosne i Hercegovine.

^lan 87.

Standardi kvaliteta okoli{a

Federalni ministar utvr|uje standarde kvaliteta okoli{a za vrste pogona i postrojenja ili aktivnosti u skladu sa najboljim raspolo`ivim tehnologijama i savremenim nau~nim dostig- nu}ima kako bi se negativni uticaji pogona i postrojenja ili aktivnosti na okoli{ sprije~ili ili sveli na najmanju mogu}u mjeru a posebno:

- uspostavljanjem grani~nih vrijednosti emisija za zaga- ljuju}e materije,
- odredjivanjem tehnolo{kih i operativnih zahtjeva za pogone i postrojenja i
- odredjivanjem zahtjeva za mjerenja, monitoring i podno{enje izvje{taja.

Standardi se primjenjuju i na postoje}e pogone i postrojenja.

Provedbenim propisima iz stava 1. ovog ~lana utvr|uju se rokovi za prilago|avanje i opremanje postoje}ih pogona i postrojenja, uzimaju}i u obzir potencijal zaga|ivanja i tehnologije kojima raspola`e postoje}i pogon i postrojenje i mogu}nost kori{tenja shema za smanjivanje zaga|enja za pogon i postrojenje.

^lan 88.

Federalni ministar pri izradi propisa iz ~lana 87. stav 1. ovog zakona vr{i konsultacije sa nadle`nim organima na federalnom i kantonalnom nivou, nau~nim radnicima, drugim interesnim grupacijama, uzimaju}i u obzir me|unarodne standarde i standarde i publikacije Evropske unije, uporedne standarde drugih zemalja i nau~ne publikacije.

Federalni ministar razmatra sugestije i primjedbe subjekata iz stava 1. ovog ~lana i uzma ih u obzir prilikom izrade kona~ne verzije propisa.

^lan 89.

Obaveze operatora

Operator je du`an da provodi samomonitoring emisija i uticaja koje pogon i postrojenje izazivaju.

Operator je du`an da osigura provjeru uskla|enosti rada pogona i postrojenja sa zakonskim zahtjevima koju provode stru~ne institucije svake tri godine, ukoliko nije druga~ije odredjeno okolinskom dozvolom ili posebnim propisom.

Nedostaci utvr|eni prilikom provjere pogona i postrojenja moraju se odmah sanirati. Nadle`nom ministarstvu podnosi se izvje{taj o provjeri i sanacionim mjerama koje se preduzimaju u slu~aju utvr|enih nedostataka.

Operator je du`an da osigura adekvatno odr`avanje pogona i redovnu kontrolu rada tehni~kih ure|aja. U slu~aju nesre}a koje vode prekora~enju grani~nih vrijednosti emisija operator je du`an odmah preduzeti sanacione mjere u cilju ponovnog uspostavljanja uskla`enosti sa propisima. Ukoliko nesre}a mo`e da prouzrokuje ozbiljnu prijetnju po ljudsko zdravlje ili okoli{ operator je du`an da smanji ili privremeno obustavi rad postrojenja.

XII - NADZOR

^lan 90.

Nadzor nad provo|enjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vr{i Federalno ministarstvo.

Inspekcioni nadzor vr{e Federalno i kantonalno ministarstvo, svako u okviru svojih nadle`nosti putem inspektora za{tite okoli{a.

Za inspektora za{tite okoli{a mo`e se postaviti lice sa visokom stru~nom spremom, polo`enim stru~nim ispitom i najmanje pet godina iskustva na tim ili sli~nim poslovima.

Nadle`no ministarstvo po slu`benoj du`nosti ili po zahtjevu zainteresiranog lica vr{i kontrolu da li operator postupa po zahtjevima iz okolinske dozvole, zakona ili provedbenog propisa.

Nadle`no ministarstvo donosi godi{nji/polugodi{nji program inspekcije kojim se uspostavlja sistematski okvir za inspekcije i monitoring, odre|uju prioritete za odre|ene vrste pogona i postrojenja i podru~ja prema postoje}im problemima iz oblasti za{tite okoli{a.

Inspektor za{tite okoli{a ima pravo pristupa svim prostorijama, radnim podru~jima i postrojenjima radi provo|enja inspekcije na licu mjesta i mo`e provjeravati sve dokumente, podatke, ure|aje i materijale koji se nalaze u pogonu i postrojenju, uzimati uzorke i provesti mjerenja.

Operator i osoblje zaposleno u postrojenju moraju omogu}iti i pomo}i inspektoru tako {to }e osigurati sve neophodne informacije, podatke i dokumente.

Inspektor za{tite okoli{a sa~injava zapisnik o izvr{enoj inspekciji koji obuhvata:

- ime operatora i lokaciju,
- datum i trajanje inspekcije,
- opis izvr{ene inspekcije i svih relevantnih nalaza, posebno tehni~kih podataka i uzoraka i
- utvr|eno kr{enje propisa i razloge i obrazlo`enja operatora/osoblja.

Zapisnik se dostavlja operatoru i javnosti ukoliko to zahtijeva.

^lan 91.

Nadle`no ministarstvo je du`no da uspostavi inspekciju i sistem kontrole za pogone i postrojenja koja koriste opasne supstance, uklju~uju}i i skladi{tenje opasnih supstanci radi kontrole upravljanja sigurnosnim sistemom i provedbom Plana spre~avanja nesre}a ve}ih razmjera.

Nadle`no ministarstvo du`no je da izradi program kontrole koji predvi|a bar jednu godi{nju kontrolu na licu mjesta za postrojenja iz provedbenih propisa. Ukoliko postrojenje mora da pro|e postupak procjene uticaja na okoli{, rad organa za procjenu uticaja bit }e uskla`en sa radom inspektora za{tite okoli{a.

^lan 92.

Inspektor za{tite okoli{a nakon izvr{enog inspekcijskog pregleda donosi rje{enje kojim nala`e:

- rok za otklanjanje nepravilnosti,

- provođenje neophodnih mjera, uključujući i zatvaranje pogona i postrojenja ukoliko nepravilnosti nisu otklonjene u ostavljenom roku i
- preduzimanje sanacionih mjera.

U slučaju ponovljenog kršenja propisa ili u slučaju ozbiljne opasnosti po ljudsko zdravlje i okoliš koja se ne može riješiti drugim mjerama, inspektor zaštite okoliša je zatražiti od nadležnog ministarstva da poništi izdatu okolinsku dozvolu.

XIII - DOBROVOLJNI PRISTUP

Član 93.

Sistem eko-označavanja

Sistem dodjele eko-oznaka uspostavlja se radi promoviranja izrade, proizvodnje, marketinga i upotrebe proizvoda sa smanjenim uticajem na okoliš u odnosu na ukupan period trajanja tog proizvoda, te radi bolje informiranosti potrošača o uticaju proizvoda na okoliš. Eko-oznaka dodjeljuje se proizvodima i uslugama.

Eko-oznaka je amblem koji se utvrđuje provedbenim propisima.

Uticaji na okoliš utvrđuju se na osnovu ispitivanja međusobnog djelovanja proizvoda sa okolišem, uključujući i korištenje energije i prirodnih resursa u odnosu na ukupan životni ciklus proizvoda.

Sistem dodjele eko-oznaka mora biti u skladu sa postojećim i novonastalim zdravstvenim, sigurnosnim i okolinskim zahtjevima.

Sistem dodjele eko-oznaka vrši se na način koji omogućava dobrovoljno učestvovanje pravnih i fizičkih lica - proizvođači i usluge zadovoljavaju zahtjeve ovog sistema u skladu sa odredbama ovog zakona i provedbenih propisa.

Član 94.

Eko-oznaka se može dodijeliti proizvodima dostupnim u Federaciji, koji su u skladu sa osnovnim okolinskim zahtjevima i kriterijima eko-oznaka uspostavljenih prema grupi proizvoda.

Pod grupom proizvoda podrazumijeva se bilo koja vrsta proizvoda ili usluga sa sličnim namjenama koji se kao takvi izjednačavaju u smislu upotrebe i zapošavanja od potrošača.

Da bi bila uvrštena u ovu vrstu označavanja grupa proizvoda mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- da je zastupljena u znatnoj mjeri u prodaji i prometu na tržištu;
- da uključuje, u toku jedne ili više faza ukupnog životnog ciklusa proizvoda, važan uticaj na okoliš na globalnom ili regionalnom planu;
- da predstavlja veliku mogućnost uticaja na okoliš u smislu poboljšanja okoliša putem izbora potrošača i bude podsticaj proizvođačima, ili onima koji pružaju usluge da iznađu konkurentne prednosti nudeći proizvode koji odgovaraju sistemu eko-oznaka i
- da se znatan dio prodajne količine proizvoda te grupe nalazi u prodaji za konačnu potrošnju i upotrebu.

Eko-oznake se ne mogu stavljati na supstance ili preparate koji su označeni kao veoma toksični i opasni po okoliš ili koji su karcinogeni, toksični za reprodukciju ili su mutageni, niti na proizvode koji se izrađuju u procesima za koje postoji vjerovatnoća da su izrazito opasni po ljudsko zdravlje ili okoliš ili da njihova uobičajena primjena može biti opasna za potrošača.

Dodjela eko-oznaka za hranu, piće, farmaceutske ili medicinske uređaje uredit će se provedbenim propisom.

^lan 95.

Federalno ministarstvo, u skladu sa provedbenim propisima, upravlja sistemom eko-oznaka od izbora grupa proizvoda i njihovog ekolo{kog kriterija do dodjele eko-oznake i zaklju~ivanja ugovora koji se odnosi na uvjete za upotrebu oznake.

Izbor grupa proizvoda i ekolo{ki kriterij tih grupa uspostavlja se nakon konsultacija sa predstavnicima interesnih grupa iz oblasti industrije, trgovine, potro{a~kih organizacija i organizacija za pitanje okoli{a. Interesne grupe same biraju svoje predstavnike ovisno od grupe proizvoda o kojima se radi.

Federalni ministar utvr~uje pravila postupaka provedbenim propisom.

^lan 96.

Eko-oznaka se dodjeljuje na osnovu dobrovoljnih zahtjeva podnesenih od proizvo|a~a, uvoznika, snabdjeva~a uslugama, trgovaca, maloprodajnih trgovaca.

Odluku o dodjeli eko-oznake donosi Federalno ministarstvo nakon provjere da li su ispo{tovani zahtjevi ekolo{kog kriterija za te grupe proizvoda.

Eko-oznaka se dodjeljuje na period od tri godine.

Federalno ministarstvo zaklju~uje ugovor sa podnosiocem zahtjeva za eko-oznaku kojim se utvr~uju uvjeti kori{tenja oznake i povla~enje ovla{tenja za kori{tenje oznake.

Tro{kovi obrade zahtjeva i takse za kori{tenje oznake ure~uju se provedbenim propisom iz ~lana 95. stav 3. ovog zakona.

Eko-oznaka se ne mo`e koristiti, niti se mo`e pozivati na eko-oznaku pri reklamiranju dok se ne izvr{i dodjela oznake, a nakon dodjele se mo`e koristiti samo za onu vrstu proizvoda za koju je dodijeljena.

^lan 97.

Sistem okolinskog upravljanja

Sistem okolinskog upravljanja je sastavni dio ukupnog sistema bilo koje organizacije (na primjer: preduze}a, instituta za istra~ivanje ili za obrazovanje, administrativne organizacije itd.) i obuhvata organizacijsku strukturu, odgovornosti, prakse, postupke, procese i resurse za utvr~ivanje provedbe sistema za{tite okoli{a.

Glavni ciljevi sistema iz stava 1. ovog ~lana su da se izvr{i procjena i unapre~ivanje operativnih aktivnosti u okviru za{tite okoli{a, pru`anje odgovaraju}ih informacija javnosti i stalno unapre~ivanje operativnih aktivnosti u okviru za{tite okoli{a.

Osnovni elementi sistema okolinskog upravljanja su:

- uspostavljanje i provedba politike za{tite okoli{a, prog-rama i sistema upravljanja od organizacija;
- sistemati~ne, objektivne i periodi~ne procjene djelova- nja elemenata iz alineje 1. ovog stava i
- informiranje o stalnom unapre~ivanju u oblasti za{tite okoli{a.

^lan 98.

Sistem okolinskog upravljanja i audit, registar koji obuhvata uvjete u~e}a u tom sistemu i postupak za evidentiranje u registru ure~uju se posebnim propisom.

Organizacije koje ispunjavaju uvjete za uklju~ivanje u sistem okolinskog upravljanja moraju se registrirati.

Registraciju organizacije, na osnovu propisane okolinske izjave, vr{i nadle`ni organ.

Da bi se mogla registrirati organizacija, preduze}e mora ispunjavati sljede}e uvjete:

- usvojiti mjere za{tite okoli{a koje, osim {to moraju biti u skladu sa odre|enim zakonskim uvjetima koji se odnose na pitanja okoli{a, moraju obuhvatati obaveze koje imaju za cilj stalno unapre|ivanje u oblasti za{tite okoli{a u smislu smanjivanja {tetnog uticaja na okoli{ do nivoa koji odgovara ekonomski izvodljivoj primjeni odgovaraju}ih najboljih raspolo`ivih tehnologija;
- vr{iti okolinske preglede;
- uvesti program za{tite okoli{a i sistem okolinskog upravljanja primjenljiv za sve aktivnosti na tom mjestu. Program za{tite okoli{a ima za cilj ostvarivanje obaveza sadr`anih u mjerama za{tite i pobolj{anja okoli{a i unapre|ivanje rada;
- provoditi audit i doprinositi auditu u pogledu za{tite okoli{a;
- uspostaviti ciljeve na najvi{em nivou odgovaraju}eg sistema upravljanja koji su usmjereni na stalno unapre|ivanje rada u oblasti za{tite okoli{a, u smislu odre|ivanja audita i revidirati programe za za{titu okoli{a kako bi se omogu}ilo ostvarivanje ciljeva;
- pripremiti okolinsku izjavu koja se objavljuje javno;
- imati systemske mjere za{tite okoli{a, program, sistem upravljanja, izvr{iti pregled ili postupak kontrole i okolinske izjave ili provjeriti da li okolinska izjava odgovara zahtjevima nezavisnih verifikatora;
- dostaviti va`e}u okolinsku izjavu nadle`nom organu.

^lan 99.

Dobrovoljni sporazumi

Zaklju~ivanje dobrovoljnih sporazuma izmeju organa koji zastupaju odre|ene interese, grupa potencijalnih zaga|iva~a ili pojedina~nih zaga|iva~a i nadle`nih organa ure|uje se posebnim propisima kako bi se zadovoljili okolinski zahtjevi na okolinski prihvatljiv i ekonomski efikasan na~in.

^lan 100.

Da bi se zaklju~io dobrovoljni sporazum potrebno je da se:

- uspostavi proces konsultacija u kojem bi zainteresirane strane mogle dati svoje sugestije o nacrtu sporazuma;
- zaklju~i ugovor koji je obavezuju}i i mo`e obuhvatiti sankcije koje su primjenjive u slu~aju nepo{tivanja ugovora;
- konkretni ciljevi ugovora izraze broj~anim vrijednostima;
- uspostave prijelazni ciljevi i definira rok radi postizanja postepenog pristupa i
- definira monitoring.

Sporazum se objavljuje u "Slu`benim novinama Federacije BiH".

XIV - FINANSIRANJE ZA[TITE OKOLI[A

^lan 101.

Fondovi za za{titu okoli{a

Federalni fond za za{titu okoli{a i kantonalni fondovi za za{titu okoli{a osnivati se zakonom s ciljem unapre|ivanja razvoja ekonomske strukture koja je povoljna po okoli{; spre~avanja {tete po okoli{; otklanjanja nastale {tete u okoli{u; o~uvanja za{titenih prirodnih podru~ja; motiviranja i unapre|ivanja najbolje raspolo`ive tehnologije i alternativa; unapre|ivanja ekolo{ke svijesti javnosti i istra`ivanja okoli{a.

^lan 102.

Sredstva Federalnog fonda za za{titu okoli{a ~ine:

- sredstva iz bud`eta Federacije;
- donacije, zajmovi i krediti,
- naknade za obavljanje djelatnosti kori{tenjem resursa i
- finansijski instrumenti koji obuhvataju naknade utvr|ene odredbama od ~l. 103. do 109. ovog zakona.

Propisom iz ~lana 101. ovog zakona utvrdit }e se visina i na~in obra~una i raspodjele sredstava iz stava 1. ovog ~lana.

XV - ODGOVORNOST ZA [TETU U OKOLI[U

^lan 103.

Radi spre~avanja nano{enja {tete okoli{u i osiguranja adekvatne naknade, ovim zakonom ure|uje se odgovornost za aktivnosti opasne po okoli{, sanacija {tete nanese na okoli{u, teret dokazivanja, pristup informacijama o odgovornim licima, pravila za davanje prava nevladinim organizacijama i du`nost odgovornih lica da nadoknade {tetu.

^lan 104.

Odgovornost za aktivnosti opasne po okoli{

Operator koji obavlja aktivnost opasnu po okoli{ odgovoran je za {tetu nanese na tom aktivno{ }u ljudima, imovini i okoli{u, bez obzira na krivicu.

Aktivnosti opasne po okoli{ su one koje predstavljaju zna~ajan rizik za ljude, imovinu ili okoli{ i to:

- upravljanje lokacijama opasnim po okoli{,
- osloba|anje geneti~ki modificiranih organizama i
- osloba|anje mikroorganizama.

Lokacije predstavljaju opasnost po okoli{ zbog na~ina na koji se njima upravlja ili zbog materijala koji se u njima koriste kao {to su: rudnici, nalazi{ta mineralnih ulja ili rafinerije, postrojenja za snabdijevanje plinom i taljenje, termoelektrane, koksne pe|i, postrojenja za proizvodnju i obradu metala i minerala, hemijska postrojenja, postrojenja za tretman, spaljivanje i skladi{tenje otpada, postrojenja za tretman otpadnih voda, klaonice, bojadisaonice i ko`are, postrojenja za proizvod- nju papira, brane, gasovodi ili naftovodi.

Organizmi su bilo koje biolo{ke jedinice sposobne za reprodukciju ili preno{enje geneti~kog materijala.

Mikroorganizmi su bilo koje mikrobiolo{ke jedinice, }elijske ili bez}elijske, sposobne za replikaciju ili preno{enje geneti~kog materijala.

Ukoliko vi{e operatora zajedno obavlja opasnu aktivnost odgovornost snose zajedni~ki. Za lokacije na kojima je rad prestao odgovornost snosi posljednji operator.

^lan 105.

Izuzeci od odgovornosti

Operator nije odgovoran za {tetu uzrokovanu:

- ratom ili nekom posebnom prirodnom pojavom,
- od tre}eg lica ~ija je namjera bila nano{enje {tete ili
- zbog posebnih naredbi i mjera nadle`nih organa koje su direktno prouzrokovale {tetu.

Operator se oslobađa odgovornosti za {tetu} ukoliko doka`e da je primijenio odgovaraju}e mjere za {tete} koje su okolnosti zahtijevale kako bi sprije~io ili ubla`io {tetu}.

^lan 106.

Pretpostavka uzro~nosti

Ukoliko aktivnost opasna po okoli{ mo`e zbog specifi~nih okolnosti slu~ajno prouzrokovati {tetu} smatrat }e se da je {teta} nastala tom aktivno{ }u.

Aktivnost koja uzrokuje {tetu} procijenjuje se na osnovu na~ina rada, kori{tenih postrojenja, vrste i koncentracije materija koje se upotrebljavaju ili nastaju tom aktivno{ }u, geneti~ki modificiranih organizama ili mikroorganizama, meteorolo{kih uvjeta, kao i vremena i mjesta nastanka {tete}.

Pretpostavka uzro~nosti odbacuje se ukoliko operator doka`e da nije prouzrokovao {tetu} ili ukoliko doka`e da je vjerovatnije da je {tetu} prouzrokovao drugi operator ili neka druga okolnost.

^lan 107.

Pravo na informiranje

Svako ko tvrdi da je pretrpio {tetu} aktivno{ }u opasnom po okoli{ mo`e u bilo koje vrijeme zahtijevati podatke od operatora o okolnostima koje su od uticaja na dokazivanje da je data aktivnost prouzrokovala {tetu}.

Operator protiv kojeg je podnesena tu`ba za naknadu {tete} ima pravo na informacije od drugog operatora u skladu sa stavom 1. ovog ~lana.

^lan 108.

Finansijske garancije

Operator koji obavlja djelatnost opasnu po okoli{ du`an je putem osiguranja ili na neki drugi na~in osigurati sredstva za naknadu eventualne {tete}.

^lan 109.

[teta} nanesena okoli{u}

Ukoliko opasna aktivnost nanosi {tetu} okoli{u operator je du`an nadoknaditi tro{kove procjene {tete} i tro{kove mjera za vra}anje u prija{nje stanje.

Zahtjev za naknadu {tete} obuhvata i tro{kove mjera za spre~avanje ili ubla`avanje {tete} nanesene okoli{u} kao i visinu {tete} nanesenu licima i imovini koje su prouzrokovane tim mjerama.

Pravo na tro{kove iz st. 1. i 2. ovog ~lana snosi lice koje preduzima ove mjere.

^lan 110.

Nadoknada za izazvanu {tetu} po okoli{u}

Ukoliko {teta} nanesena okoli{u} ne mo`e da se sanira odgovaraju}im mjerama, lice koje je prouzrokovalo {tetu} odgovorno je za nadoknadu u visini vrijednosti uni{tenog dobra.

Visina naknade treba biti pribli`na ekonomskoj i ekolo{koj vrijednosti uni{tenog dobra. Ukoliko se ta vrijednost ne mo`e utvrditi uobi~ajnim ekonomskim metodama, sud }e utvrditi visinu {tete} po principu jednakosti

uzimaju} i u obzir potrebne tro{kove sanacije, rizik koji aktivnost predstavlja za okoli{, stepen individualne odgovornosti i korist ste~enu nano{enjem {tete okoli{u.

Ukoliko odgovorno lice nije prouzrokovalo {tetu namjerno ili krajnjom nepa`njom ili ukoliko je odgovorno lice slabog imovnog stanja te bi ga isplata dovela u oskudicu, sud mo`e smanjiti iznos naknade na razuman nivo.

Federacija zadr`ava pravo na naknadu {tete ukoliko nema drugih lica koje imaju to pravo.

^lan 111.

Pitanja o odgovornosti za {tetu nanesenu okoli{u koja nisu posebno ure|ena ovim zakonom primjenjuju se op}a pravila Zakona o obligacionim odnosima.

XVI - ME|UENTITETSKA SARADNJA

^lan 112.

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ uspostavlja se odlukama Vlade FBiH i Vlade Republike Srpske.

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ sastoji se od osam ~lanova. ^etiri ~lana imenuje Vlada FBiH a ~etiri ~lana imenuje Vlada Republike Srpske.

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ redovno se sastaje najmanje {est puta godi{nje i donosi odluke na bazi konsenzusa.

Organizacija i na~in rada Me|uentitetskog tijela za okoli{ utvrdit }e se odlukama entitetskih vlada.

Nadle`ni organi i druge slu`be organa uprave, upravne organizacije iz oba entiteta du`ni su pru`ati administrativnu podr{kku Me|uentitetskom tijelu za okoli{, provoditi odluke Me|uentitetskog tijela za okoli{ u skladu sa ovla{tenjima utvr|enim entitetskim propisima.

^lan 113.

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ bavi se svim pitanjima iz oblasti okoli{a koja zahtijevaju usagla{en pristup entiteta, kao i drugim pitanjima koja su prenesena na Me|uentitetsko tijelo za okoli{ od entiteta ovim zakonom i drugim propisima, a naro~ito pitanja:

- me|unarodnih sporazuma i programa iz oblasti okoli{a;
- saradnje sa me|unarodnim organizacijama i drugim zemljama;
- koordiniranja implementacije i dono{enja zakona i drugih propisa;
- koordiniranja monitoringa provedbe standarda i procedura za okoli{;
- davanja preporuka za uspostavljanje usagla{enih standarda kvaliteta okoli{a na nivou entiteta;
- koordiniranja entitetskih akcionih planova i drugih programa i planova iz oblasti okoli{a;
- koordiniranja monitoringa i sistema za informiranje i
- prikupljanje i razmjena informacija.

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ pru`a stru~nu pomo} nadle`nim entitetskim ministarstvima.

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ du`no je osigurati da su interesi oba entiteta uzeti u obzir pri planiranju projekata, naro~ito kada su u pitanju razli~ite vrste kori{tenja okoli{a koje su u koliziji u podru~jima koja presijecaju me|uentitetske linije razgrani~enja.

^lan 114.

Me|uentitetski program za{tite okoli{a

Me|uentitetsko tijelo za okoli{ donosi Me|uentitetski program za{tite okoli{a.

Me|uentitetski program za{tite okoli{a obuhvata pitanja koja zahtijevaju usagla{en pristup entiteta, posve}uju}i posebnu pa`nju saradnji na me|unarodnom nivou i me|unarodnim obavezama.

Me|uentitetski program za{tite okoli{a izra|uje zajedni~ka radna grupa koja se formira od predstavnika entiteta sa ravnomjernom zastupljeno{ }u predstavnika entiteta, kantona, stru~nih i poslovnih organizacija i udru`enja za za{titu okoli{a.

Vlada FBiH imenuje 15 predstavnika u radnu grupu od kojih je po pet predstavnika federalnih ministarstava, kantona i stru~nih, poslovnih organizacija i udru`enja za za{titu okoli{a na prijedlog federalnog ministra.

Zajedni~ka radna grupa formira se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Radna grupa du`na je pripremiti nacrt Me|uentitetskog programa za{tite okoli{a u roku od {est mjeseci od dana formiranja.

Nacrt me|uentitetskog programa za{tite okoli{a dostavlja se Savjetodavnom vije}u za okoli{ i vladama entiteta radi davanja mi{ljenja u roku od 30 dana od dana dostavljanja.

Nakon obavljenih konsultacija zajedni~ka radna grupa izra|uje kona~an nacrt Me|uentitetskog programa i dostavlja ga Me|uentitetskom tijelu za okoli{.

Me|uentitetski program za{tite okoli{a objavljuje se u "Slu`benom glasniku BiH".

^lan 115.

Me|unarodna saradnja

Entiteti, uz posredovanje Me|uentitetskog tijela za okoli{, u~estvuju u me|unarodnoj saradnji u oblasti okoli{a putem nadle`nog ministarstva Bosne i Hercegovine.

XVII - KAZNENE ODREDBE

^lan 116.

Nov~anom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit }e se za prekr{aj svako pravno lice koje:

- prekr{i zahtjeve iz ~lana 67. ovog zakona;
- izgradi ili rukovodi radom pogona i postrojenja ili obavlja aktivnosti bez pribavljene okolinske dozvole ili suprotno okolinskoj dozvoli ili propisima;
- ne ispunjava zahtjeve ili uvjete utvr|ene okolinskom dozvolom ili propisima;
- ne podnosi nadle`nim organima informacije, podatke ili dokumente koji su potrebni, prema ovom zakonu ili drugim propisima;
- ne izradi plan preventivnih mjera za spre~avanje nesre}a ve}ih razmjera i ne preduzme preventivne mjere i
- ne izradi unutra{nji plan intervencije i ne dostavi ga organu iz ~lana 83. ovog zakona.

Nov~anom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM za prekr{aje iz stava 1. ovog ~lana kaznit }e se odgovorno lice u pravnom licu.

XVIII - PRIJELAZNE I ZAVR[NE ODREDBE

^lan 117.

Parlament Federacije donijet }e propis iz ~lana 48. ovog zakona u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Parlament Federacije donijet je propis iz člana 101. ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada FBiH donijet je propis iz člana 46. stav 7. ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministar donijet je propise iz čl. 28., 35., 72. stav 2., 85. stav 2., 86., 87., 90. stav 5., 93. stav 2. i 95. stav 3. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministar donijet je propise iz čl. 56., 59. i 78. ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Međuentitetsko tijelo za okoliš donijet je propis iz člana 114. stav 1. ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Skupština kantona donijet je propis iz člana 49. stav 6. ovog zakona u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 118.

Odredbe posebnih zakona i provedbenih propisa kojima se uređuju pitanja zaštite okoliša koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom nastavljaju se primjenjivati.

Član 119.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjuje se po isteku devedeset dana od dana stupanja na snagu.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, s. r.